

UCHWAŁA NR V/37/ 2024
RADY GMINY LUBACZÓW

z dnia 29 lipca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Gminy Lubaczów
na lata 2024–2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.), art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) w związku z Rozdziałem III Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) stanowiącej załącznik do uchwały nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. (M.P. z 2022 r. poz. 767).

Rada Gminy Lubaczów
uchwala, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Gminy Lubaczów na lata 2024–2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały zleca się Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie.
- § 3. Nadzór nad wykonaniem uchwały powierza się Komisji Spraw Społecznych Rady Gminy Lubaczów.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Lubaczów

Roman Cozac

LOKALNY PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH DLA GMINY LUBACZÓW NA LATA 2024-2028

LIPIEC 2024

Spis treści

Wstęp	4
I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	7
1. Charakterystyka Gminy	7
1.1 Struktura społeczna Gminy Lubaczów	7
1.2 Problemy i wyzwania społeczne występujące na terenie działania samorządu	15
1.3 Analiza dokumentów strategicznych samorządu i aktów prawa miejscowego w zakresie realizowania usług społecznych	21
1.4 Analiza zasobów systemu wsparcia i realizowanych dotychczas usług	24
1.5 Analiza zasobów organizacji społecznych i nieformalnych sieci wsparcia oraz realizowanych dotychczas usług	43
1.6 Analiza zasobów podmiotów komercyjnych realizujących usługi społeczne	44
2. NIEZBĘDNE DIAGNOZY W ZAKRESIE POTRZEB	45
2.1 Diagnoza potrzeb mieszkańców gminy, którzy dzięki wzmocnieniu (poszerzeniu katalogu) usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, nie będą wymagali wsparcia w postaci całodobowej opieki instytucjonalnej	46
2.1.1 Potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych:	54
2.2.2 Potrzeby w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami	54
2.2.3. Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	54
2.2.4. Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego	55
2.2.5. Potrzeby w obszarze wsparcia dziecka i rodziny, w tym dziecka z niepełnosprawnością	55
2.2 Diagnoza potrzeb instytucji i organizacji społecznych, w celu przeprowadzenia procesu deinstytucjonalizacji – przejścia z instytucji do opieki środowiskowej	55
2.3 Diagnoza w zakresie najbliższych kręgów wsparcia osób go potrzebujących oraz zasobów społeczności lokalnej ukierunkowana na poznanie potencjału rozwoju mechanizmów wsparcia w społecznościach lokalnych	58
3. ANALIZA POTRZEB W ZAKRESIE REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH	60
3.1 Obecnie realizowane usługi – zakres i stopień zabezpieczenia potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin oraz dzieci i młodzieży w ramach pieczy zastępczej, osób z problemami zdrowia psychicznego oraz osób w kryzysie bezdomności	60

3.2 Diagnoza potrzeb w zakresie nierealizowanych usług lub usług realizowanych w niewystarczającym zakresie na poziomie lokalnym	60
3.3 Diagnoza potrzeb kadrowych i profesji społecznych, w tym personelu asystencko opiekuńczego, zarówno w instytucjach, jak i w społeczności lokalnej, pod kątem przejścia z instytucji do opieki środowiskowej.....	60
3.4 Przyczyny niezrealizowania usług społecznych.....	61
II CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	62
4. PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG	62
4.1 Analiza kosztów realizowanych obecnie usług społecznych	62
4.2 Kalkulacja kosztów realizacji usług po wdrożeniu planu deinstytucjonalizacji usług	63
4.3 Źródła finansowania wdrożenia i realizacji planu deinstytucjonalizacji usług.....	75
4.4 Dostępne zasoby dla realizacji usług.....	76
5. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY	77
5.1 Wskaźniki rezultatu i produktu	77
5.2 Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników oraz ocena skuteczności i efektywności Planu.....	80
Zakończenie.....	81
Wykaz tabel	81
Wykaz wykresów	81
Wykaz rysunków	82

Wstęp

Deinstytucjonalizacja usług społecznych stanowi ważny kierunek rozwoju lokalnych polityk społecznych, szczególnie w kontekście aktualnych potrzeb i wyzwań społecznych ujawniających się na szczeblach lokalnych (zmiany w strukturze społecznej, starzejąca się populacja, przeobrażenia rynku pracy, wyzwania pieczy zastępczej, nowe wyzwania zdrowotne i ekologiczne, bezdomność itd.). Po wprowadzeniu w ostatnich latach programów rządowych (m.in. „Program 500 plus”), a następnie wdrożeniu możliwości tworzenia nowej instytucji lokalnej – CUS, aktualnym wyzwaniem staje się proces skutecznej deinstytucjonalizacji usług społecznych w kierunku rozwoju usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, w miejscu zamieszkania obywateli.

Deinstytucjonalizacja usług społecznych jest oczekiwanym procesem. Z wielu analiz i badań naukowych¹ wynika, że usługi społeczne organizowane w społeczności lokalnej i w miejscu zamieszkania przynoszą pozytywne rezultaty i zadowolenie odbiorców.

Zgodnie z przyjętą Strategią rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)² ROPS w Rzeszowie opracował „Podkarpacki plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025”³. Stanowi on uporządkowaną koncepcję zmiany w obszarach objętych deinstytucjonalizacją na poziomie regionalnym (w tym w szczególności: wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób w kryzysie bezdomności, obywateli państw trzecich, w tym uchodźców). Rozwój usług społecznych

¹ Szerzej zob. m.in. M. Rymsza (red.), *Centrum usług społecznych: od koncepcji do wdrożenia przepisów ustawy*, Warszawa 2021; K. Szluz, B. Szluz, *Familizacja i deinstytucjonalizacja. Opieka nad osobą starszą w miejscu zamieszkania w ujęciu socjologiczno-prawnym*. „Seminare. Poszukiwania Naukowe” 2022, 43(1), s. 55–66; B. Szluz, A. Ostasz, K. Szafran (red.), *Centrum usług społecznych – nowy model instytucji polityki społecznej*, Warszawa 2023.

² Uchwała nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), M.P. 2022, poz. 767.

³ *Podkarpacki plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025*, <https://www.rops.rzeszow.pl/-center-podkarpacki-plan-rozwoju-uslug-spoecznych-i-deinstytucjonalizacji-na-lata-2023-2025-pprusidi-/center> (data dostępu: 12.05.2023 r.); Uchwała nr 476/9917/23 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 4 kwietnia 2023 r. w sprawie przyjęcia „Podkarpackiego planu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025” (mps).

i ich proces deinstytucjonalizacji będzie się odbywał na poziomie lokalnym. Priorytetowe jest zatem zaangażowanie samorządów lokalnych w planowanie i organizację całego procesu. Lokalne plany deinstytucjonalizacji usług społecznych są i będą przygotowywane przez gminy.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie „Ogólnopolskich Wytycznych tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” przygotowanych w ramach projektu: „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych” realizowanego ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, Osi Priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego

Celem „Lokalnego planu rozwoju usług społecznych” jest wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym, zarówno w zakresie interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze profilaktycznym. Korzyściami dla gminy, wynikającymi z posiadania planu, są:

- analiza potrzeb wszystkich stron procesu organizacji usług – odbiorców (osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osób: starszych, z niepełnosprawnościami, w kryzysie psychicznym, w kryzysie bezdomności, a także rodzin i dzieci, w tym dziecka z niepełnosprawnością), jak i potencjalnych dostawców usług społecznych;
- inwentaryzacja istniejących zasobów oraz dokonanie analizy podmiotów instytucjonalnych i organizacji pozarządowych oraz potencjalnych partnerów procesu rozwoju usług społecznych;
- analiza możliwości jednostki samorządu terytorialnego, m.in.: finansowych, lokalowych, a także określenie stanu przygotowania kadr służb społecznych;
- zaplanowanie i wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym, w zakresie koniecznych interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze profilaktycznym;
- realizowanie zamierzonych, trafnych i uporządkowanych działań w zakresie rozwoju usług społecznych;
- umożliwienie dostępu do środków regionalnych i centralnych Unii Europejskiej;

- stworzenie możliwości dostępu do programów celowych rządu RP.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Gminy Lubaczów został opracowany przez Zespół ds. przygotowania, aktualizacji planu deinstytucjonalizacji powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Lubaczów o nr 111/2024 z dnia 12 czerwca 2024r. w skład którego wchodzi:

1. Patrycja Mulawa – Koordynator Zespołu – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych w Krowicy Lasowej,
2. Bożena Fircowicz – Sekretarz Zespołu – Główny Księgowy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie,
3. Roman Cozac – Członek Zespołu – Przewodniczący Rady Gminy Lubaczów,
4. Marta Tabaczek – Członek Zespołu - Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Lubaczowie,
5. Anna Kobiółka – Członek Zespołu – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Lubaczowie,
6. Janusz Czernysz - Kierownik Referatu Organizacyjnego i Oświaty Urzędu Gminy w Lubaczowie,
7. Aleksandra Kornaga – Członek Zespołu – Asystent Rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie
8. Justyna Buczek – Członek Zespołu – Specjalista Pracy Socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie,
9. Danuta Janczura - Członek Zespołu – Specjalista Pracy Socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie,
10. Beata Paryniak - Członek Zespołu – Specjalista Pracy Socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie,
11. Urszula Pilip - Członek Zespołu – Specjalista Pracy Socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie,
12. Bernadeta Gujda - Rawska - Członek Zespołu – Inspektor Urzędu Gminy w Lubaczowie,
13. Lucjana Soroń – Członek Zespołu – Inspektor ds. ewidencji ludności i dowodów osobistych.

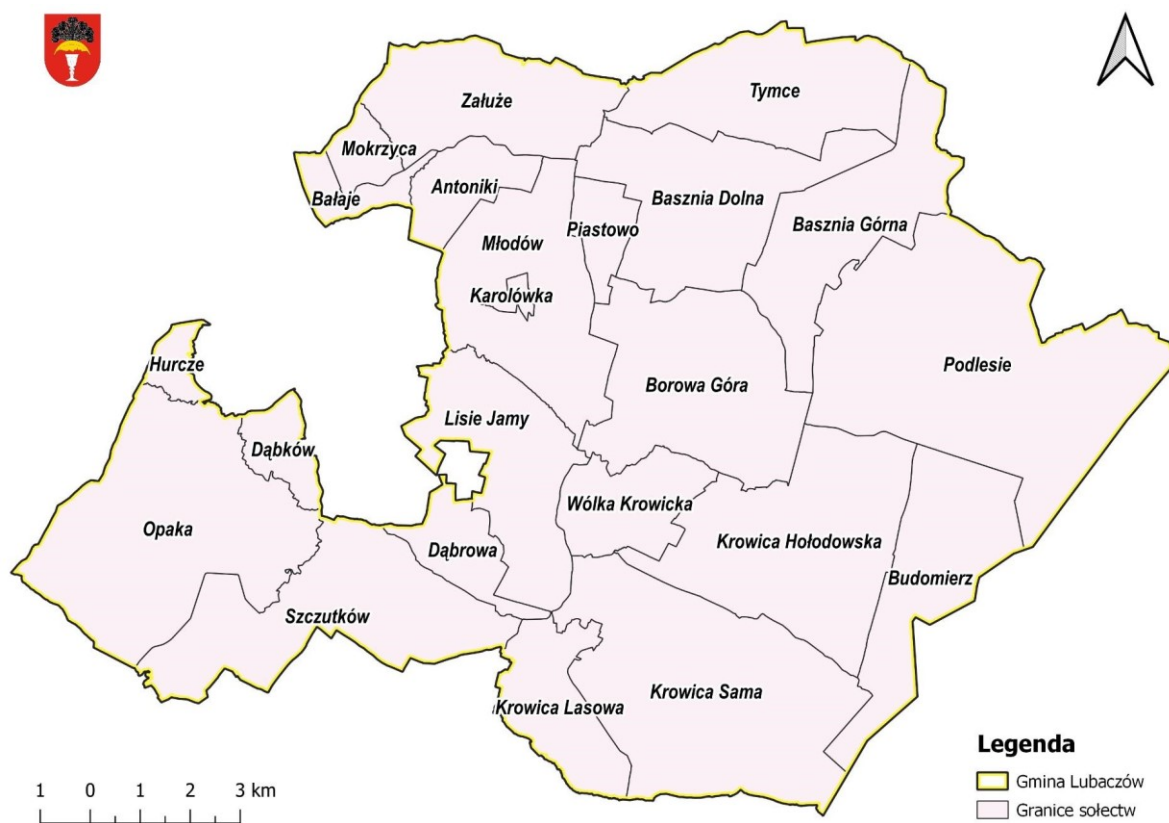
I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1. Charakterystyka Gminy

1.1 Struktura społeczna Gminy Lubaczów

Gmina Lubaczów położona jest w południowo-wschodniej części Polski, w województwie podkarpackim, w powiecie lubaczowskim i jest gminą wiejską (mapa 1). Zgodnie ze Statutem Gminy Lubaczów, w skład jej wchodzi 23 sołectwa – Antoniki, Bałaje, Basznia Dolna, Basznia Górna, Borowa Góra, Budomierz, Dąbków, Dąbrowa, Hurcze, Karolówka, Krowica Hołódowska, Krowica Lasowa, Krowica Sama, Lisie Jamy, Młodów, Mokrzyca, Opaka, Piastowo, Podlesie, Szczutków, Tymce, Wólka Krowicka oraz Załuże.

Rysunek 1 Gmina Lubaczów z podziałem na jednostki strukturalne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju - PRG

Według danych z Urzędu Gminy w Lubaczowie, największą powierzchniowo miejscowością jest Podlesie i zajmuje 25,397 km², co stanowi 12,51% powierzchni gminy. Pod względem liczby ludności największą jednostką strukturalną w 2023 roku było sołectwo Lisie Jamy, które zamieszkiwało 1 174 osoby (12,72 % ogółu mieszkańców gminy). Najmniejszą powierzchniowo jednostką jest sołectwo Karolówka – zajmujące 0,45 km², co stanowi 0,22% terenu gminy. W 2023 r. w Gminie Lubaczów liczba mieszkańców wyniosła 9 228 osób z czego 4 580 kobiety, a 4 648 mężczyźni.

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców w poszczególnych miejscowościach gminy wg. stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.

Tabela 1 Liczba mieszkańców w sołectwach gminy Lubaczów.

L.p.	Miejscowość	Pobyty stały			Pobyty czasowy			R-m
		K	M	R-m	K	M	R-m	p.s. p.c.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	ANTONIKI	101	115	216	0	0	0	216
2	BAŁAJE	57	59	116	2	2	4	120
3	BASZNIA DOLNA	424	411	835	5	8	13	848
4	BASZNIA GÓRNA	186	207	393	0	0	0	393
5	BOROWA GÓRA	101	99	200	1	1	2	202
6	BUDOMIERZ	48	39	87	0	2	2	89
7	DĄBKÓW	198	207	405	2	1	3	408
8	DĄBROWA	141	165	306	0	1	1	307
9	HURCZE	94	63	157	2	0	2	159

10	HUTA KRYSTAŁOWA	38	31	69	0	0	0	69
11	KAROLÓWKA	83	81	164	0	0	0	164
12	KROWICA HOŁODOWSKA	224	223	447	2	1	3	450
13	KROWICA LASOWA	126	143	269	0	2	2	271
14	KROWICA SAMA	340	345	685	3	2	5	690
15	LISIE JAMY	564	608	1172	2	0	2	1 174
16	MŁODÓW	479	508	987	2	3	5	992
17	MOKRZYCA	85	73	158	2	0	2	160
18	OPAKA	271	267	538	0	0	0	538
19	PIASTOWO	86	93	179	0	1	1	180
20	PODLESIE	32	29	61	1	1	2	63
21	SZCZUTKÓW	163	173	336	0	1	1	337
22	TYMCE	147	126	273	1	0	1	274
23	WÓLKA KROWICKA	181	189	370	1	0	1	371
24	ZAŁUŻE	382	366	748	3	2	5	753
	RAZEM	4 551	4620	9171	29	28	57	9 228

Źródło: Rejestr mieszkańców gminy Lubaczów.

Gmina Lubaczów w 2023 r. miała ujemny przyrost naturalny wynoszący - 21 osób. W 2023 roku urodziło się 76 dzieci, w tym 40 dziewczynek i 36 chłopców. Najwięcej dzieci urodziło się w Lisich Jamach, a najmniej w Bałajach, Budomierzu,

Karolówce i Podlesiu. W 2023 r. zmarło 97 osób, najwięcej w Lisich Jamach. Szczegółowe dane dotyczące urodzeń i zgonów w poszczególnych miejscowościach gminy Lubaczów przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela 2. Urodzenia i zgony z podziałem na miejscowości Gminy Lubaczów.

l.p	Miejscowość	Urodzenia			Zgony			Przyrost naturalny
		K	M	R-m	K	M	R-m	
1	ANTONIKI	2	0	2	1	2	3	-1
2	BAŁAJE	0	0	0	1	0	1	-1
3	BASZNIA DOLNA	5	2	7	5	9	14	-7
4	BASZNIA GÓRNA	0	3	3	4	3	7	-4
5	BOROWA GÓRA	0	2	2	1	0	1	1
6	BUDOMIERZ	0	0	0	0	1	1	-1
7	DĄBKÓW	0	2	2	3	3	6	-4
8	DĄBROWA	1	0	1	0	3	3	-2
9	HURCZE	1	1	2	1	0	1	1
10	HUTA KRYSTAŁOWA	1	1	2	0	0	0	2
11	KAROLÓWKA	0	0	0	1	1	2	-2
12	KROWICA HOŁODOWSKA	2	1	3	4	0	4	-1
13	KROWICA LASOWA	1	3	4	3	1	4	0
14	KROWICA	3	2	5	2	3	5	0

	SAMA							
15	LISIE JAMY	4	5	9	8	8	16	-7
16	MŁODÓW	5	2	7	3	3	6	1
17	MOKRZYCA	0	1	1	0	1	1	0
18	OPAKA	2	4	6	2	2	4	2
19	PIASTOWO	2	1	3	4	1	5	-2
20	PODLESIE	0	0	0	1	0	1	-1
21	SZCZUTKÓW	0	2	2	4	1	5	-3
22	TYMCE	2	1	3	0	0	0	3
23	WÓŁKA KROWICKA	4	0	4	1	0	1	3
24	ZAŁUŻE	5	3	8	0	6	6	2
	RAZEM	40	36	76	49	48	97	-21

Źródło: Rejestr mieszkańców gminy Lubaczów.

Na wykresie nr 1 przedstawiona została struktura ludności według poszczególnych grup wieku, tzw. *piramida wieku* dla Gminy Lubaczów. Jak wynika z przedstawionych danych, gminę zamieszkuje nieznacznie więcej mężczyzn (4 648) niż kobiet (4 580), przy czym większość ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym (0-64 lat) stanowią mężczyźni. Tendencja ta odwraca się wśród mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (65 i więcej) i to kobiety stanowią większość mieszkańców w wieku powyżej 70 lat. Znaczna nadwyżka kobiet nad mężczyznami w tym wieku jest spowodowana wyższą średnią długością życia kobiet, ponieważ częściej mężczyźni zapadają na choroby cywilizacyjne, układu krążenia i statystycznie częściej ulegają wypadkom.

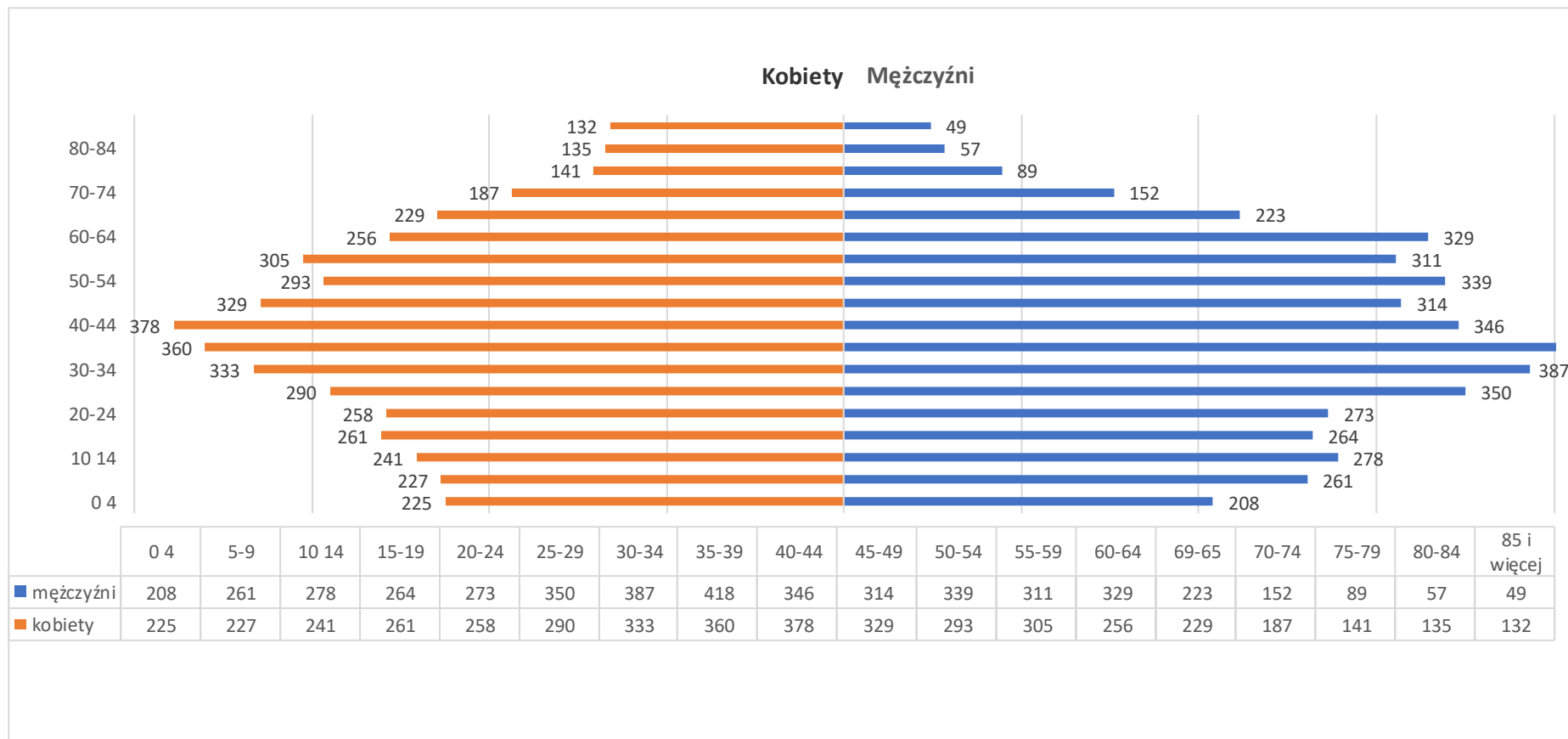
Na wykresie nr 2 porównano zmiany struktury wiekowej mieszkańców Gminy Lubaczów roku 2023 w stosunku do roku 2021 r. Mimo krótkiego okresu czasu można

już na przestrzeni tych dwóch lat zaobserwować proces starzenia się społeczeństwa. Mamy stopniowy wzrost osób w wieku ponad 65 lat, a spadek wartości dla wieku 0-19 lat.

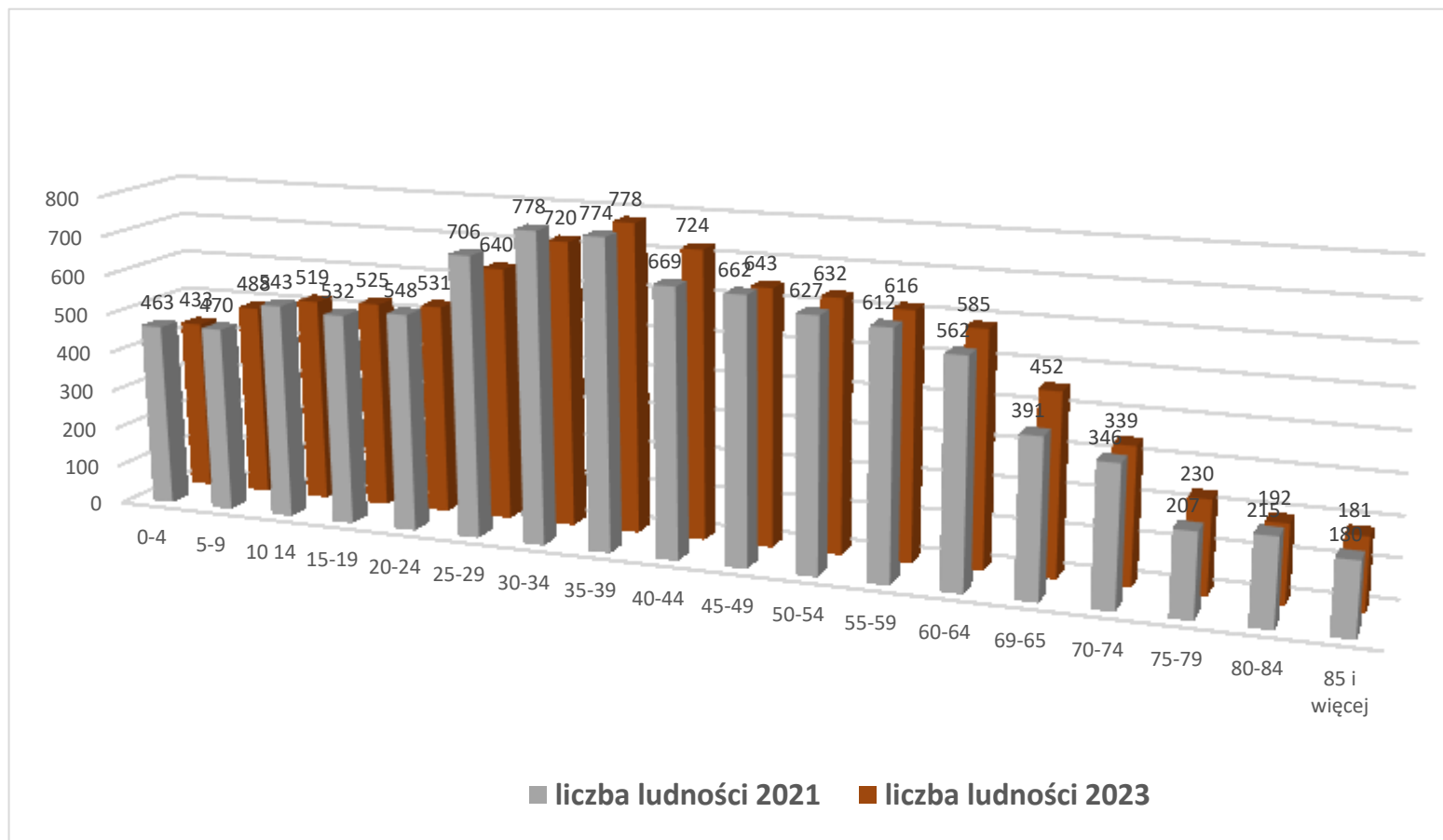
Wykres 1 Piramida wieku mieszkańców Gminy Lubaczów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji Ludności

Wykres 2 Porównanie zmian struktury wiekowej mieszkańców Gminy Lubaczów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji Ludności

1.2 Problemy i wyzwania społeczne występujące na terenie działania samorządu

SENIORZY

Przemiany demograficzne związane z wydłużaniem się przeciętnego trwania ludzkiego życia oraz spadkiem liczby urodzeń, a w efekcie starzenie się populacji są jednym z najważniejszych wyzwań, przed jakimi stoi społeczeństwo. Wyniki spisu 2021 wskazują na wyraźne zwiększenie się udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności. W ciągu dekady przybyło blisko 2 miliony osób w grupie wieku 60/65 lat i więcej, a tym samym już przeszło co piąty mieszkaniec Polski ma ponad 60 lat. Należy więc przewidywać dynamiczny wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne, których odbiorcami będzie coraz liczniejsza grupa seniorów, osób z niepełnosprawnościami wymagających opieki oraz całodobowego lub dziennego wsparcia. Na wyzwania związane ze starzeniem się populacji nakładać się będzie malejący potencjał opiekuńczy najbliższego otoczenia, wynikający m.in. z malejącego współczynnika dzietności czy ujemnego salda migracji, które obserwujemy w regionie, co może w przyszłości skutkować nasileniem się problemów związanych z zapewnieniem właściwej opieki osobom starszym. Seniorzy często też mają trudną sytuację finansową (niskie świadczenia emerytalne i rentowe, ponoszenie wysokich wydatków na bieżące opłaty, usługi zdrowotne). Dodatkowo dostęp do świadczeń z zakresu pomocy społecznej jest utrudniony z uwagi na zbyt niski próg dochodowy. Gminę Lubaczów zamieszkuje 1 394 osób w wieku powyżej 65 roku życia, w tym 824 kobiet oraz 570 mężczyzn.

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

Analizując problemy i wyzwania w grupie osób z niepełnosprawnością należy zauważyć iż zjawisko to ma na ogół dwa wymiary. Może ona mieć charakter formalny, co oznacza, że część osób ma oficjalnie orzeczoną niepełnosprawność (co nazywamy niepełnosprawnością prawną). Natomiast część osób niepełnoprawnych nie ma formalnie orzeczonej niepełnosprawności, jednakże w ich subiektywnej ocenie odczuwają ograniczenia sprawności, wykonywania podstawowych czynności (co

nazywamy niepełnosprawnością biologiczną⁴). Grupa druga jest na ogół grupą znacznie liczniejszą niż grupa pierwsza. Niestety grupa ta jest też zazwyczaj bardzo trudna do określenia pod względem liczbowym, gdyż jej członkowie często nie korzystają ze wsparcia instytucji adresowanych do osób z niepełnosprawnościami, przez to dla większości z nich pozostają nie zauważeni.

Jeżeli natomiast chodzi o osoby prawnie niepełnosprawne, mają one przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, które uprawnia do ubiegania się o różnego rodzaju świadczenia oraz ulgi. W rozporządzeniu w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wymienia się trzy stopnie niepełnosprawności: lekki, umiarkowany i znaczny.

Z punktu widzenia deinstytucjonalizacji usług społecznych, najbardziej istotna jest sytuacja osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym i znacznym. Wynika to z faktu, że osoby z niepełnosprawnością w stopniu lekkim nie potrzebują wsparcia o charakterze opiekuńczym⁵.

Ilość osób niepełnosprawnych w Polsce jest mierzona na poziomie krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym. Niestety brak jest oficjalnych danych zbieranych na poziomie gminnym, stąd też w opracowaniu podane są jedynie informacje szacunkowe.

Jak wynika z danych z Narodowego Spisu Powszechnego, który został przeprowadzony w 2021 roku, na poziomie krajowym liczba ludności w Polsce wynosi 38 036 118 osób, a 5 447 500 osób to osoby z niepełnosprawnością (prawną i biologiczną), z czego:

- 471 200 osób to osoby niepełnosprawne prawnie, co oznacza, że 1 976 300 osób to osoby niepełnosprawne biologicznie
 - 2 456 600 osób to mężczyźni niepełnosprawni, z czego 1 670 100 to mężczyźni niepełnosprawni prawnie, a 786 500 to mężczyźni niepełnosprawni biologicznie
 - 2 990 900 osób to kobiety niepełnosprawne, z czego 1 801 200 to kobiety niepełnosprawne prawnie, a 1 189 700 to kobiety niepełnosprawne biologicznie
- zatem 14,3% mieszkańców Polski to osoby z niepełnosprawnościami

⁴ <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/241,pojecie.html>, odczyt 20.03.2023

⁵ E. Kuźma, *Rozwój usług społecznych i wspieranie do samodzielności w środowisku lokalnym. Podręcznik dla gmin i powiatów*, Warszawa 2022.

Wyniki spisu 2021 pokazały znaczący wzrost liczby osób niepełnosprawnych na przestrzeni ostatniej dekady, przy czym większa dynamika wzrostu (ponad 26% w odniesieniu do 2011 r.) jest obserwowana wśród osób niepełnosprawnych biologicznie tj. odczuwających ograniczenia zwykłych (podstawowych) czynności życiowych odpowiednich dla ich wieku, niż dla osób posiadających prawne potwierdzenie niepełnosprawności. Niepełnosprawni częściej przynależą do starszych grup wieku, przy czym nadal przeważają kobiety.

W 2021 r. liczba osób z niepełnosprawnością w województwie podkarpackim wynosiła 316,5 tys. osób, co stanowiło 15,1% ludności województwa oraz 5,8% ogółu osób z niepełnosprawnością w kraju. Zbiorowość osób z niepełnosprawnością w 2021 r. była o 26,8% większa od tej ze spisu w 2011 r. Spośród osób z niepełnosprawnością przeważały kobiety, które stanowiły 53,8% ogółu grupy (w 2011 r. – 52,8%). Osób niepełnosprawnych prawnie, tzn. posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, było w 2021 r. w województwie podkarpackim 206,4 tys. (65,2% ogółu osób z niepełnosprawnością), natomiast biologicznie 110,1 tys. W stosunku do 2011 r. liczba osób niepełnosprawnych prawnie zwiększyła się o 51,7 tys. osób, tj. o 33,4%, natomiast zbiorowość osób niepełnosprawnych biologicznie zwiększyła się o 15,3 tys. osób, tj. o 16,1%.

Wyżej przedstawione obliczenia wskazują, iż ilość procentowa osób z niepełnosprawnością na poszczególnych szczeblach administracyjnych wynosi od 12% do 15%. Na tej podstawie można wnioskować, iż na poziomie Gminy Lubaczów na dzień 31.12.2023 r. kształtowała się ona następująco:

- Liczba osób zamieszkujących Gminę Lubaczów – 9 228 osób
- 12% do 15 % osób z niepełnosprawnością spośród wszystkich mieszkańców gminy daje nam ilość od 1 107 (12%) do 1 384 osób (15%)⁶.

Ilość ta jest oczywiście ilością szacunkową. Dotyczy osób niepełnosprawnych zarówno prawnie, jak i biologicznie (w każdym stopniu niepełnosprawności).

W 2023 r. Gminę Lubaczów zamieszkiwało 33 osoby w wieku 16 lat i więcej, posiadające prawomocne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień).

⁶ Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji dostępnych na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl>, odczyt z dnia 30.06.2024 r.

Największą liczbę stanowiły osoby posiadające orzeczenie z jednym symbolem niepełnosprawności (22 osoby). Pozostałe osoby posiadały orzeczenie z dwoma (8 osób) i z trzema symbolami niepełnosprawności (3 osób).

Osób w wieku do 16 roku życia (dzieci) zaliczonych do osób z niepełnosprawnością, na podstawie prawomocnego orzeczenia lub wyroku sądu z uwzględnieniem liczby przyczyn niepełnosprawności w 2023 r. w Gminie Lubaczów było 63. Zaliczamy do nich dzieci, które posiadają orzeczenie z jednym symbolem niepełnosprawności (48 osób), z dwoma symbolami (10 osób) oraz 5 osób z trzema symbolami niepełnosprawności.

Gminę Lubaczów zamieszkuje 31 osób, które posiadają prawomocne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, symbol przyczyny niepełnosprawności 02-P, tj. choroby psychiczne (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień) lub wyrok sądu z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności. Są to osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (11 osób) umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (18 osób) oraz lekkim stopniem - 2 osoby. Osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z symbolem 01-U tj. upośledzenie umysłowe mieszka na terenie Gminy Lubaczów 12. W tym 2 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 9 osób ze stopniem umiarkowanym oraz 1 ze stopniem lekkim⁷.

OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI

Bezdomność to jedna z najbardziej złożonych form wykluczenia społecznego. Spora część osób w kryzysie bezdomności znajduje się poza wszelkimi statystykami, liczeni są tylko ci, którzy zwracają się o pomoc. Osoby w kryzysie bezdomności mogą skorzystać ze świadczeń pieniężnych, takich jak zasiłek celowy, okresowy, stały, oraz świadczeń niepieniężnych. Wśród nich szczególną rolę pełni praca socjalna, która ma na celu pomóc w odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Formą pracy socjalnej z osobami bezdomnymi jest w szczególności streetworking.

Na terenie Gminy Lubaczów problem bezdomności jest zjawiskiem występującym incydentalnie.

⁷ Na podstawie informacji z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu z dnia 08.07.2024 r.

OSOBY W KRYZYSIE PSYCHICZNYM

Diagnozowanie indywidualnych potrzeb osób w kryzysie psychicznym jest niezwykle trudne z kilku przyczyn. Bardzo często grupa ta nie jest świadoma swoich schorzeń, zaburzeń, ograniczeń, deficytów, a co za tym idzie nie może obiektywnie ocenić swoich potrzeb z powodów ograniczenia funkcji poznawczych. Chorujący mogą mieć fałszywe przekonania, nierealne postrzeganie rzeczywistości czy urojenia powodujące trudności z określeniem własnego położenia, swoich możliwości czy oczekiwań. Wśród osób w kryzysie psychicznym można obserwować też psychologiczne mechanizmy obronne w postaci zaprzeczania czy wyparcia. Mechanizmy te mogą dotyczyć zarówno zaprzeczenia swojej choroby, jak i mogą dotyczyć braku realnego oglądu dotyczącego stanu, emocji, uczuć czy potrzeb z tym związanych. Diagnoza tej grupy jest znacząco utrudniona także przez wysoki poziom odczuwanego poziomu wstydu przed ujawnianiem choroby. Wiele osób świadomych tego, że mierzą się z kryzysem psychicznym nie przyznaje się nawet rodzinie i bliskim, że chorują. Z wszelkich form wsparcia starają się korzystać często poza swoim miejscem zamieszkania, aby nie być stygmatyzowani czy naznaczeni chorobą.

Dla oszacowania skali zjawiska należy posłużyć się statystykami które przeprowadzono w skali krajowej. Największym badaniem w Polsce było badanie EZOP⁸ w 2011 roku i ponownie w 2021 roku, które diagnozowało występowanie przynajmniej jednego zaburzenia, z przyjętych w Polsce klasyfikacji chorób (ICD-10 i DSM-IV). W badaniu kryzys psychiczny był rozumiany tak samo jak w niniejszej diagnozie tzn. w definicji mieściły się zarówno osoby zaburzone psychicznie, uzależnione jak i z niepełnosprawnością intelektualną. Na podstawie badania oszacowano, że aż 24,8% (rok 2011) i 26,46 % (rok 2021) Polaków choć raz w życiu mierzyło się lub będzie mierzyć z kryzysem psychicznym. Dodatkowo w badaniu 2021 oszacowano, że 7,93% Polaków doświadczyło kryzysu psychicznego w ciągu ostatniego roku⁹. Stwierdzono jednak znaczne zróżnicowanie wojewódzkie w rozpowszechnieniu zaburzeń psychicznych a w województwo podkarpackie należało do tych z niższym wskaźnikiem.

⁸ Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostępność psychiatrycznej opieki zdrowotnej EZOP- Polska, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2011

⁹ Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostępność psychiatrycznej opieki zdrowotnej EZOP II-Polska, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2021

Posługując się danymi statystycznymi ogólnokrajowymi i mając na uwadze mniejszy stopień nasilenia zjawiska w naszym województwie można przyjąć wskaźnik 6 - 7 % jako bezpieczny dla oszacowania skali zjawiska osób w kryzysie psychicznym w naszej społeczności.

- Liczba osób zamieszkujących Gminę Lubaczów – 9 228 osób
- 6 % do 7 % osób z niepełnosprawnością spośród wszystkich mieszkańców gminy daje nam ilość od 554 (6%) do 645 osób (7%).

RODZINA

Rodziny znajdujące się w kryzysie należą do grup potrzebujących pomocy i wsparcia ze strony gminy i różnych instytucji. Ich problemy są różnorodne. Najczęściej dotyczą problemów opiekuńczo-wychowawczych, nieporadności życiowej, problemów z uzależnieniem czy występowaniem przemocy domowej. Mimo iż ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej statystycznie z roku na rok spada, to ilość wykonywanej pracy socjalnej systematycznie rośnie.

Według danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 r. pomocą objęto 245 rodzin, a główne powody jej przyznania to:

- bezrobocie - 116 rodzin (292 osoby);
- długotrwała lub ciężka choroba – 64 rodziny (166 osób w rodzinach);
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 56 rodzin (216 osób);
- niepełnosprawność – 55 rodzin (155 osób);
- ubóstwo – 39 rodzin (69 osób);
- potrzeba ochrony macierzyństwa), w tym potrzeba ochrony wielodzietności – 31 rodzin (164 osób).

Pozostałe powody udzielania świadczeń pomocy społecznej w gminie występowały rzadziej lub wcale. W 2023 roku 25 rodzin (52 osoby) wsparto z powodu alkoholizmu, 4 rodziny (4 osoby) ze względu na trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, 3 rodziny (3 osoby) z powodu bezdomności, 3 rodziny (22 osoby) z powodu przemocy w rodzinie, 1 osoby z powodu narkomanii ora 1 rodzinę (5 osób) z powodu narkomanii.

Dodatkowo rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych objęto indywidualną opieką asystenta rodziny. W 2023 roku było to 13 rodzin. Istotną częścią systemu wsparcia dzieci i rodzin jest też piecza zastępcza. Organizatorem pieczy zastępczej dla Gminy Lubaczów jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Według danych na dzień 31.12.2023 r. – 5 dzieci z terenu gminy przebywało w rodzinie zastępczej, a 4 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1.3 Analiza dokumentów strategicznych samorządu i aktów prawa miejscowego w zakresie realizowania usług społecznych

Gmina Lubaczów oraz instytucje w niej działające realizują swoje zadania w oparciu o cały szereg dokumentów strategicznych, stworzonych z myślą o efektywnym planowaniu działań i dostosowywaniu ich do aktualnych problemów. Najważniejsze założenia z zakresu polityki społecznej są zawarte w następujących dokumentach:

- Statut Gminy Lubaczów;
- Gminny program rewitalizacji Gminy Lubaczów na lata 2016-2024;
- „Gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2024”;
- „Programu współpracy Gminy Lubaczów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2024 r.”

Gmina wykonuje zadania publiczne w zakresach wymienionych w art. 7 ustawy o samorządzie gminnym¹⁰, tj.: lokalnego transportu zbiorowego; ochrony zdrowia; pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych (a w tym wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej); gminnego budownictwa mieszkaniowego; edukacji publicznej; kultury (w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami); kultury fizycznej i turystyki (w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych); porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli; utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej; polityki prorodzinnej (w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej

¹⁰ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 609).

i prawnej)); wspierania i upowszechniania idei samorządowej (w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej); współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw¹¹.

W zakresie polityki społecznej Gminny program rewitalizacji Gminy Lubaczów na lata 2016-2024 zakłada wzrost przedsiębiorczości mieszkańców poprzez działania służące podnoszeniu aktywizacji społecznej i zawodowej, włączania w nie osoby wykluczone i zagrożone ubóstwem, wsparciem w dziedzinie edukacji, rekreacji i kultury. Działania szczegółowe to: przeciwdziałanie bezrobociu i zwiększenie możliwości zatrudnienia;

- kompleksowe wsparcie osób wykluczonych i/lub zagrożonych ubóstwem zamieszkujących na obszarze rewitalizacji;
- zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz obszaru rewitalizacji;
- wyrównanie szans edukacyjnych i stworzenie możliwości do rozwoju ludzi młodych;
- zwiększenie dostępności oraz poprawa jakości usług publicznych;
- zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym;
- zwiększenie przedsiębiorczości oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców;
- tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji bazującego na zasobach obiektów i obszarów pokolejowych, popegeerowskich i powojaskowych

Istotnym dokumentem w jednostce samorządu terytorialnego jest „Gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2024”¹². Celem głównym programu jest zwiększenie edukacji publicznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie, wzmocnienie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia oraz zwiększenie dostępu do oferty

¹² Gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2024

pomocowej służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, innych uzależnień oraz przemocy domowej.

W ramach programu przewidziane są następujące zadania:

- zwiększone dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dla ofiar przemocy w rodzinie;
- udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy pomocy psychospołecznej, a w szczególności pomocy w zakresie ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnienia behawioralnego w szczególności skierowaną do dzieci i młodzieży;
- wspomagana ma być działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącą rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkomanii;
- podejmowane mają być interwencje w związku z naruszaniem przepisów dotyczących obostrzeń związanych ze sprzedażą alkoholu.

Program stanowi fundament prac Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rada Gminy Lubaczów podjęła również uchwałę w sprawie „Programu współpracy Gminy Lubaczów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2024 r.”

Program ma na zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy oraz wzmacnianie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Gminą a Organizacjami Pozarządowymi .

Celami szczegółowymi są:

- tworzenie warunków do zwiększania aktywności społecznej;
- budowa społeczeństwa obywatelskiego, poprzez aktywizację społeczności lokalnej i zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów;
- zwiększenie jakości życia poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych;
- integracja organizacji lokalnych obejmujących zakresem działania sferę zadań publicznych ;
- wzmocnienie potencjału organizacji;

- promocja Organizacji Pozarządowych działających na rzecz mieszkańców Gminy;
- podwyższenie efektywności działań kierowanych do mieszkańców Gminy.

Zadania publiczne przewidziane do realizacji w 2024 roku obejmują następujące obszary zadań:

- podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- działania na rzecz edukacji, oświaty i wychowania;
- działania na rzecz integracji mieszkańców poprzez sport, kulturę fizyczną i rekreację;
- turystyki i krajoznawstwa;
- działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 2011 r. o działalności leczniczej;
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami.

1.4 Analiza zasobów systemu wsparcia i realizowanych dotychczas usług

EDUKACJA i WYCHOWANIE

Na terenie Gminy Lubaczów zlokalizowane są placówki oświatowo-wychowawcze:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lisich Jamach;
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Baszni Dolnej,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Młodowie
- Szkoła Podstawowa w Krowicy Samej im. Poety ks. Jana Twardowskiego,
- Społeczna Szkoła Podstawowa z Oddziałem Przedszkolnym w Załużu,
- Gminny Żłobek w Dąbkowie „Kraina Malucha”
- Niepubliczne Przedszkole Kraina Malucha

Jednostki oświatowe oprócz działalności typowo statutowej organizują na mocy Rozporządzenia MEN z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania

pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, tego rodzaju wsparcie. Uczniowie i ich rodzice/opiekunowie oraz nauczyciele mogą korzystać z niej dobrowolnie i nieodpłatnie. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych, wynikających w szczególności:

- z niepełnosprawności;
- z niedostosowania społecznego;
- z zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
- ze szczególnych uzdolnień;
- ze specyficznych trudności w uczeniu się;
- z zaburzeń komunikacji językowej;
- z choroby przewlekłej;
- z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
- z niepowodzeń edukacyjnych;
- z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi;
- z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana rodzicom uczniów i nauczycielom polega na wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększania jej efektywności. Czasem, w przypadkach złożonych i przekraczających kompetencje pracowników szkoły, w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej wskazywane są inne zewnątrz instytucje realizujące zadania z tego obszaru np. poradnie psychologiczno-pedagogiczne, poradnie zdrowia psychicznego, ośrodki terapeutyczne, instytucje pomocy społecznej i inne. W szkole pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielają uczniom nauczyciele oraz specjaliści wykonujący szkole zadania z tego zakresu, w szczególności psycholodzy, pedagodzy, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni.

Poniższa tabela przedstawia dane o wsparciu specjalistycznym świadczonym w jednostkach oświatowych Gminy Lubaczów według danych na dzień 31.12.2023 r.

Tabela 3 Dane o wsparciu specjalistycznym w jednostkach oświatowych Gminy Lubaczów.

Nazwa placówki:	Zatrudnieni specjaliści:	Udzielona pomoc:
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Baszni Dolnej , ul. Szkolna 24, 37-621 Basznia Dolna	➤ 1 psycholog ➤ 1 pedagog ➤ 1 pedagog specjalny/logopeda ➤ 10 nauczycieli współorganizujących proces kształcenia	➤ pomocą pedagogiczną objętych jest 33 uczniów ➤ pomocą psychologiczną objętych jest 30 uczniów
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lisich Jamach , ul. Lwowska 45, 37-600 Lubaczów	➤ 1 pedagog specjalny ➤ 1 psycholog ➤ 3 nauczycieli wspomagających	➤ średnio w roku szkolnym pomocą pedagogiczną objętych jest 26 uczniów ➤ średnio w roku szkolnym pomocą psychologiczną objętych jest 30 uczniów
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Młodowie , ul. Szkolna 48, 37-600 Młodów	Psycholog, logopeda, pedagog, pedagog specjalny, nauczyciel terapeuta pedagogiczny, nauczyciele wspomagający o specjalnościach oligofrenopedagogika, tyflopädagogika, surdopedagogika, rewalidacji osób ze spektrum autyzmu, w tym zespołu Aspergera	➤ Specjaliści ci dostępni są dla całej społeczności szkolnej i przedszkolnej, w zależności od potrzeb i aktualnych problemów
Społeczna Szkoła Podstawowa z Oddziałem Przedszkolnym w Załużu	➤ psycholog - 1 ➤ pedagog specjalny - 2 ➤ pedagog - 3 ➤ logopeda ➤ tyflopädagog ➤ nauczyciel wspomagający - 2 osoby	➤ Liczba dzieci objętych edukacją domową - 6 ➤ Liczba dzieci objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną - 53 ➤ Liczba dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego - 3 ➤ Liczba dzieci posiadających opinię z zaleceniami dotyczącymi dostosowania wymagań edukacyjnych - 6

Źródło: Opracowanie własne.

Gminny Żłobek w Dąbkowie czynny jest przez cały rok. Szczegółową organizację

wychowania i opieki w danym roku szkolnym określał arkusz organizacyjny placówki opracowany przez dyrektora żłobka. Placówka zapewniała warunki lokalowe dla 3 grup żłobkowych liczących w sumie 28 dzieci w wieku od 1 roku do 3 lat.

- I grupa liczy 9 dzieci w wieku od 1 do 1,5 roku
- II Grupa liczy 11 dzieci w wieku 2 lat
- III Grupa liczy 8 dzieci w wieku 2,5 -3 lat

W roku 2023 do placówki uczęszczało 28 dzieci w tym: z Gminy Lubaczów 23, z Gminy Cieszanów 1, z Gminy Wielkie Oczy 1, z Gminy Horyniec Zdrój 1, z Miasta Lubaczowa 2. W Gminny Żłobku „Kraina Malucha” w Dąbkowie zatrudnionych w tym okresie było 8 osób w tym: 1 pielęgniarka na umowę zlecenie i 5 opiekunów dziecięcych, dyrektor i pracownik gospodarczy. Wszyscy opiekunowie posiadają odpowiednie kwalifikacje.

Po zakończonym pobycie dzieci w żłobku dalsza nauka jest kontynuowana przez najmłodszych w **Niepublicznym Przedszkolu „Kraina Malucha” w Dąbkowie** prowadzonym przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych Gminy Lubaczów. W roku 2023 r. do przedszkola uczęszczało ogółem 86 dzieci w tym: z gminy Lubaczów 51, z miasta Lubaczowa, 22, z Cieszanowa 2, z Oleszyc 6, i z Horyńca Zdroju 1 dzieci. W okresie sprawozdawczym zatrudnionych było 10 osób kadry pedagogicznej przypisanych do 5 oddziałów i 1 osoba jako pomoc nauczyciela. Udzielana była pomoc psychologiczno-pedagogiczna dzieciom wymagającym takiego wsparcia przez psychologa i logopedę. Specjaliści pozostawali w stałym kontakcie z nauczycielami przekazując sobie wskazówki i materiały do dalszej pracy.

INSTYTUCJE KULTURY

Instytucjami Kultury na terenie Gminy są:

- 1) Gminny Ośrodek Kultury w Lubaczowie,
- 2) Gminna Biblioteka Publiczna w Lubaczowie z siedzibą w Baszni Dolnej.

Głównymi zadaniami **Gminnego Ośrodka Kultury** są:

- integracja kulturalna środowiska i ochrona jego dziedzictwa kulturowego;
- rozpoznawanie, pobudzanie i zaspakajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych społeczności lokalnej;

- pozyskiwanie i przygotowanie środowisk lokalnych do uczestnictwa w kulturze i odbioru sztuki;
- tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa dzieci i młodzieży w życiu kulturalnym Gminy i regionu;
- organizacja imprez kulturalnych;
- prowadzenie wszechstronnej działalności w zakresie upowszechniania kultury;
- popularyzowanie i promocja Gminy w sferze kultury.

Gminny Ośrodek Kultury w Lubaczowie przy współpracy z Gminą Lubaczów, Zespołami Szkolno – Przedszkolnymi, Gminną Biblioteką Publiczną, stowarzyszeniami tj.: Stowarzyszeniem Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych Gminy Lubaczów, Ludowymi Klubami Sportowymi, Stowarzyszeniem Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Lubaczów, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, Parafiami oraz Klubami Seniora prowadzi szereg działań na rzecz lokalnej społeczności.

Aktualnie przy GOK działa również: Zespół Pieśni i Tańca „KRESY”, Zespół Śpiewaczy „NIESPODZIANKA” oraz dziecięcy Zespół „GWIAZDKI” współprowadzony ze Szkołą Podstawową w Krowicy Samej. Zespoły te uświetniają uroczystości kulturalne, sportowe, patriotyczne oraz religijne na terenie gminy i powiatu. Uczestniczą w konkursach, festiwalach folklorystycznych i przeglądach grup obrzędowych.

Kontynuowana jest działalność Świetlic Podwórkowych, gdzie ideą działania jest integracja oraz nauka kreatywnego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Zajęcia prowadzone są w godzinach popołudniowych w Domach Kultury w Baszni Dolnej, Załużu i Lisich Jamach.

W ramach bieżącej działalności jednostki w Domu Kultury w Młodowie, Załużu, Baszni Dolnej, Lisich Jamach, Krowicy Samej oraz Opace dla Klubów Seniora prowadzone są zajęcia artystyczne, gimnastyczne z elementami rehabilitacji oraz muzyczne. Dodatkowo rozmieszczenie świetlic w różnych lokalizacjach gminy umożliwia prowadzenie szerokich działań, angażujących społeczność lokalną i służących integracji wielopokoleniowej.

Gminna Biblioteka Publiczna w Lubaczowie z/s w Baszni Dolnej jest samorządową instytucją kultury działającą w ramach ogólnokrajowej sieci bibliotecznej. Posiada pięć filii: Młodów, Lisie Jamy, Krowica Sama, Opaka, Załuże. Działalność

istniejącej sieci bibliotecznej służy zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych okolicznych mieszkańców.

INSTYTUCJE OCHRONY ZDROWIA

Pomoc medyczna w gminie Lubaczów skupiona jest przede wszystkim wokół placówek w mieście Lubaczów. Znajduje się tam Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej działający jako szpital i poradnie specjalistyczne. Mieszkańcy gminy dodatkowo korzystać mogą z opieki medycznej w:

- **ZOZ R-36**, Przychodnia Rejonowa w Lubaczowie oraz Punkt Zdrowia w Krowicy Samej;
- **NZOZ LUMED** z przychodnią w Lubaczowie oraz Ośrodkiem Zdrowia na terenie gminy Lubaczów w Opace i w Basznie Dolnej

Oprócz instytucji samorządowych działających bezpośrednio na terenie gminy, mieszkańcy mogą korzystać także z usług zapewnianych na poziomie powiatowym w następujących instytucjach:

- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie**, którego podstawowym celem jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i z niepełnosprawnościami; a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców;
- **Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Lubaczowie, działający przy PCPR**. Działalność Ośrodka skupia się na wypracowaniu skutecznych zasad współpracy pomiędzy różnymi instytucjami zajmującymi się zapobieganiem przemocy w rodzinie. Głównym celem Ośrodka jest eliminacja zjawiska przemocy występującego w rodzinie, tj. znęcania się psychicznego, fizycznego oraz seksualnego wobec kobiet i dzieci na terenie Powiatu Lubaczowskiego. Ponadto również interwencja w losowych sytuacjach kryzysowych. Interwencja kryzysowa to działanie zmierzające do udzielenia możliwie najszybciej profesjonalnej pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, tj. – złagodzenie objawów reakcji kryzysowej, – przywrócenie równowagi psychicznej, – zapobieganie przejściu ostrego kryzysu w stan chroniczny, – przywrócenie samodzielności radzenia sobie. W ramach swojej działalności Ośrodek Interwencji Kryzysowej działający przy

Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie czynnie współpracuje z ośrodkami pomocy społecznej na terenie powiatu.

- **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaczowie** do zadań której należy diagnoza, wskazanie odpowiednich do możliwości ucznia form pomocy, orzekanie o kierowaniu do odpowiednich form kształcenia, udzielanie konsultacji, prowadzenie terapii logopedycznych, psychologicznych, pedagogicznych. Poradnia z założenia jest placówką ogólnodostępną, a korzystanie z pomocy jest dobrowolne i bezpłatne. Pomoc udzielana jest:
 - dzieciom mającym trudności w nauce i trudności wychowawcze,
 - dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej,
 - dzieciom zdolnym,
 - dzieciom wychowującym się w trudnych warunkach rodzinnych,
 - uczniom szukającym pomocy w wyborze szkoły i zawodu,
 - placówkom opiekuńczo - wychowawczym,
 - szkołom, nauczycielom i radom pedagogicznym, –
 - rodzicom, którzy pragną rozwijać umiejętności wychowawcze.
- **Rodzinna piecza zastępcza** - instytucją odpowiedzialną za organizację rodzin zastępczych jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Z kolei specjalnie powołany Zespół do Spraw Pieczy Zastępczej udziela wsparcia w rozwiązywaniu zgłaszanych przez nią problemów, gromadzi informacje o istotnych sprawach dotyczących dziecka. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej monitorują stan zdrowia dzieci, postępy w nauce, trudności wychowawcze oraz ewentualne trudności w sprawowaniu opieki nad powierzonymi dziećmi. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej realizuje swoje zadania przy współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Sądem Rodzinnym, instytucjami pomocy społecznej. Zintegrowane działania wszystkich jednostek, w tym podległych starostwu pozwalają na sprawne i szybkie rozwiązywanie bieżących problemów z którymi zmagają się rodzice zastępczy.
- **Dom Dziecka w Nowej Grobli** pełni funkcję instytucjonalnej pieczy zastępczej i ma za zadanie zapewnić dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokoić jego niezbędne potrzeby w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne,

bytowe, społeczne i religijne. Placówka realizuje również plan pomocy dziecku, umożliwiający mu kontakt z rodzicami oraz innymi bliskimi osobami, chyba, że sąd postanowi inaczej. Głównym celem działań placówki jest powrót dziecka do rodziny biologicznej.

Domy Pomocy Społecznej

W Powiecie Lubaczowskim oprócz Domu Pomocy dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych w Krowicy Lasowej działającego na terenie Gminy są jeszcze trzy Domy Pomocy Społecznej, tj.:

- **Dom Pomocy Społecznej w Rudzie Różanieckiej** przeznaczony dla mężczyzn przewlekłe psychicznie chorych, liczba miejsc statutowych: 230;
- **Dom Pomocy Społecznej w Lubaczowie** przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, liczba miejsc statutowych: 65, z tego 60 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, 5 miejsc dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.
- **Dom Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach** przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, liczba miejsc statutowych: 70, z tego: 66 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, 4 miejsca dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
- **Warsztaty Terapii Zajęciowej w Oleszycach**, jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. celem rehabilitacji prowadzonej w warsztatach terapii zajęciowej jest ogólny rozwój i poprawa sprawności uczestników, niezbędnej w aktywnym, samodzielnym życiu. Zajęcia prowadzone są poprzez stopniowe usamodzielnianie podopiecznych – od nauki wykonywania codziennych czynności, poprzez samodzielność społeczną, do podjęcia zatrudnienia. Placówka proponuje zajęcia manualne, intelektualne i rozrywkowe. Uczestnicy warsztatów objęci są pomocą psychologa i pedagoga, zapewniona jest również opieka medyczna. Absolwenci warsztatów zyskują szansę na zatrudnienie w zakładach aktywności zawodowej,

zakładach pracy chronionej i na otwartym rynku pracy. jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Powiatu Lubaczowskiego. Warsztat Terapii Zajęciowej w Oleszycach jest placówką pobytu dziennego, czynną od poniedziałku do piątku. Obecnie dzielność przewidziana jest na 65 miejsc a z Gminy Lubaczów uczęszcza 16 osób.

- **Powiatowy Urząd Pracy**, który realizuje dla mieszkańców Powiatu Lubaczowskiego zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej, które obejmują m.in: zwrot kosztów adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych na przystosowanie tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, udzielanie jednorazowego dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej dla osób niepełnosprawnych, finansowanie kosztów szkoleń organizowanych przez powiatowy urząd pracy dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych lub innych osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.

Według danych na dzień 31.12.2023 r. zarejestrowanych w PUP w Lubaczowie było 388 osób w tym 216 mężczyzn i 172 kobiet - Z czego 117 osób miało przyznane prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

POMOC SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej Gmina Lubaczów wykonuje za pomocą podległych jej jednostek budżetowych:

- 1) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie;**
- 2) Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Chorych psychicznie w Krowicy Lasowej.**

Celem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie jest:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
- wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Wśród świadczeń pomocy społecznej wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje: świadczenia niepieniężne i pieniężne.

Świadczenia niepieniężne to:

- praca socjalna,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- sprawienie pogrzebu,
- schronienie,
- posiłek,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- pobyt w domu pomocy społecznej.

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Umożliwia jednostkom, rodzinom i grupom społecznym rozpoznanie osobistych, społecznych i tkwiących w środowisku trudności oddziałujących na nich niekorzystnie.

Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Efektywność pracy socjalnej uwarunkowana jest dokonaniem prawidłowej diagnozy sytuacji klienta przez pracownika socjalnego, opracowaniem planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osoby lub rodziny.

Według danych z Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w 2023 roku aż 90 rodzin korzystało z tej formy pomocy.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne

Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 249) o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych istnieje

możliwość objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym osób, które nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu. W 2023 r. przyznano takie prawo 5 osobom z Gminy Lubaczów a zgodnie z art. 54 ust. 7 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych okres przysługiwania jego to 90 dni.

Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do sprawienia pogrzebu osobom zmarłym zamieszkałym lub przebywającym na terenie gminy, nie posiadającym osób zobowiązanych do ich pochowania, lub gdy osoby zobowiązane nie mają możliwości do ich pochowania. W 2023 r. nie dokonano pochówku.

Schronienie

W świetle przepisów Ustawy o pomocy społecznej, bezdomność jest to jedna z piętnastu kategorii sytuacji trudnych, upoważniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania.

W gminie Lubaczów problem ten w ostatnim dziesięcioleciu występował sporadycznie i w 2023 r. dotyczył zaledwie dwóch osób. Dodatkowo na wypadek wystąpienia zjawiska jest zawarta umowa z Towarzystwem Pomocy św. Brata Alberta w Przemyślu na udzielenie schronienia.

Program posiłek w szkole i w domu

W 2023 r. z pomocy w formie posiłku w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 w 2023 r. skorzystało łącznie 160 osób z terenu gminy Lubaczów.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie w ramach zadań zleconych realizuje specjalistyczne usługi opiekuńcze, które przeznaczone są dla:

- **osób dorosłych**, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego:
 - a) chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne);

b) upośledzonych umysłowo;

c) osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku innym lub społecznym.

- **w wyjątkowych przypadkach** dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi, pozbawionych dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, jeśli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć świadczonych przez inne zobowiązane podmioty.

W ramach usług oferowane jest wsparcie z zakresu:

- uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia,
- kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania,
- motywowanie do aktywności i leczenia,
- wspieranie w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak :
- samoobsługa,
 - wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych,
 - dbałość o higienę i wygląd,
 - utrzymanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami i społecznością lokalną,
 - wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego,
- wspieranie procesu leczenia w tym:
- pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
 - uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich i badań,
 - pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptecce,
 - pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,
 - pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu: m.in. psychologa, pedagoga, logopedy, pracownika socjalnego, terapeuty zajęciowego,

asystenta osoby niepełnosprawnej lub innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć te usługi. Dodatkowo, specjaliści świadczący usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi muszą posiadać co najmniej półroczny staż m.in. w szpitalu psychiatrycznym, w środowiskowym domu samopomocy, domu pomocy społecznej dla osób z upośledzeniem umysłowym, placówce terapii lub placówce oświatowej, do której uczęszczają dzieci z zaburzeniami rozwoju lub upośledzeniem umysłowym. Usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi mogą także świadczyć osoby, które nabyły doświadczenie pracując już w ramach tego rodzaju usług. Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi są finansowane z budżetu państwa a w roku 2023 r. Gmina Lubaczów otrzymała na realizację zadania dotację w wysokości 220 699,90 zł.

Domy Pomocy Społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby czy niepełnosprawności, niemogącej funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. W 2023 roku samorząd pokrył koszt pobytu dla czterech osób przebywających w placówkach dla osób przewlekle chorych psychicznie.

Świadczenia pieniężne to:

- Zasiłek stały
- Zasiłek okresowy
- Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy
- zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Tabela 4 Zasiłki stałe w 2023 r.

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Osoba samotnie gospodarująca	27	311	201 982 zł	27	27
Osoba w rodzinie	3	27	13 200 zł	2	4
Ogółem:	30	338	215 182 zł	29	31

Źródło: Opracowanie własne.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Tabela 5 Zasiłki okresowe w 2023 r.

Zasiłek okresowy z tytułu	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń		Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
bezrobocia	85	559		266 754 zł	84	192
długotrwałej choroby	8	26		10 382 zł	8	16
niepełnosprawności	11	56		7 134 zł	11	15
Innej przyczyny	22	124		56 640 zł	22	71
Ogółem:	119	765		343 910 zł	118	293

Źródło: Opracowanie własne.

Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy

Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Tabela 6 Zasiłki celowe w 2023 r.

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki celowe	55	27 433 zł	54	112
Specjalne celowe	18	10 154 zł	18	34
Zasiłki celowe w ramach Programu "Posiłek w szkole i w domu"	160	55 326,72 zł	100	231
Ogółem:	220	65 558,72 zł	185	423

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Lubaczów

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Gminie Lubaczów w latach 2021-2023

Tabela 7 Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Gminie Lubaczów.

Wyszczególnienie:	2021	2022	2023
Liczba osób, którym przyznano świadczenie:	422	370	339
- świadczenia pieniężne	211	176	161
- świadczenia niepieniężne	215	200	182
Liczba rodzin	285	265	245
Liczba osób w rodzinach	836	738	679

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Lubaczów

Struktura świadczeń przyznawanych przez GOPS Lubaczów wskazuje na przewagę liczby osób korzystających ze świadczeń niepieniężnych.

W ostatnich latach w Gminie Lubaczów liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się. W 2023 roku świadczenie z pomocy społecznej przyznano 339 osobom z 245 rodzin, w których funkcjonowały 679 osoby. W porównaniu do 2021 roku liczba osób, które otrzymały świadczenia spadła o 83 (o 19,67 %), liczba rodzin zmniejszyła się o 40 (o 14,04 %), natomiast liczba osób w rodzinach o 157 (o 18,78 %).

Tabela 8 Powody przyznawania pomocy w Gminie Lubaczów w latach 2021-2023

Wyszczególnienie:	2021		2022		2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	43	82	43	71	39	69
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	2	2	2	2	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	36	198	34	182	31	164
- w tym wielodzietność	36	198	34	182	31	164
Bezrobocie	137	384	124	334	116	292
Niepełnosprawność	62	158	56	137	55	155
Długotrwała lub ciężka choroba	71	164	61	153	64	166
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	69	275	57	216	56	216
- tym rodziny niepełne	18	54	15	43	18	57
- w tym rodziny wielodzietne	18	99	15	83	14	76
Przemoc w rodzinie	3	15	4	18	3	11
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	29	65	26	53	25	52
Narkomania	1	5	1	5	1	5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	3	3	3	4	4

Trudności w integracji osób, które uzyskały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub pozwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Lubaczów

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oferuje rodzinom z terenu Gminy Lubaczów wsparcie asystenta rodziny. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną, motywując ją do aktywnego współdziałania w realizacji określonego planu. Praca ta jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

- opracowanie i realizacja określonego planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny;
 - pomoc w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielenie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, a także problemów wychowawczych;
- motywowanie rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz wspieranie aktywności społecznej rodzin;
 - pomoc w poszukiwaniu pracy zarobkowej i jej utrzymaniu;
 - współpraca z rodziną zastępczą, rodzinnym domem dziecka, placówką opiekuńczo-wychowawczą, w których umieszczono dziecko z rodziny przeżywającej trudności;

- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie dokumentacji, która dotyczy pracy z rodziną, dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, ale również monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach.

W 2023 r. wspierającymi, motywującymi i pomocowymi działaniami asystenta rodziny objętych było 13 rodzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie realizuje zdania w zakresie **udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów** zamieszkałych na terenie gminy Lubaczów wynikające z zapisów art. 90 f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹³. W roku 2023 r. stypendia szkolne wypłacono 106 uczniom (w tym 65 uczniom szkół podstawowych, 40 uczniom szkół ponadpodstawowych, 1 uczeń szkoły specjalnej) na łączną kwotę 100 090,00 zł.

Równocześnie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje wsparcie osób i rodzin w ramach działań takich jak:

- Organizacja przy współpracy z Podkarpackim Kuratorem Oświaty wypoczynku letniego dla 4 dzieci z terenu Gminy. Uczestnicy kolonii mieli zapewniony transport autokarowy, zakwaterowanie, wyżywienie oraz opiekę wykwalifikowanej kadry pedagogicznej i medycznej. Na kolonii realizowany był program promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej. Pobyt wypełniały również liczne wycieczki, zabawy na świeżym powietrzu i konkursy.
- Współpraca z Podkarpackim Bankiem Żywności w ramach „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym”. Dystrybucją żywności zajmowali się pracownicy socjalni. W ramach programu operacyjnego "Pomoc żywnościowa na lata 2014-2020" w 2023 roku skorzystało **500 osób**.
- Akcja „**Tobie zbędne, komuś potrzebne**” w ramach której Ośrodek Pomocy

¹³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 oraz z 2023 r. poz. 1234).

Społecznej podjął się roli pośrednika pomiędzy osobami, które chcą się pozbyć niepotrzebnych rzeczy np. sprawnego sprzętu, mebli czy ubrań, a tymi którzy tych rzeczy potrzebują. Pracownicy socjalni organizują też przewóz pozyskanych przedmiotów do miejsca zamieszkania osób potrzebujących.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej włączył się w akcję charytatywną „Szlachetna Paczka”

Gmina Lubaczów w 2023 roku realizowała **Moduł II programu „Korpus Wsparcia Seniorów”**. Adresatami programu były osoby w wieku 65 lat i więcej, z problemami zdrowotnymi, mieszkające same lub z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Gmina Lubaczów przystępując do realizacji programu w 2023 r. uzyskała dofinansowanie z budżetu państwa w wysokości 80 % przewidywanych kosztów całkowitych zadania. - 7 740,00 zł. Wkład własny - 1 935,00 zł. Całkowity koszt zadania – 9 675,00 zł.

Na terenie Gminy Lubaczów funkcjonuje **Gminny Zespół Interdyscyplinarny** który stanowi element systemu przeciwdziałania przemocy domowej i jest metodą pracy w tym obszarze, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy. W ramach procedury „Niebieskie Karty” Zespół Interdyscyplinarny może powołać grupy diagnostyczno - pomocowe. Jest to zespół specjalistów, którego celem jest budowanie i realizacja strategii postępowania dla konkretnej rodziny dotkniętej przemocą. Skład grupy roboczej jest zawsze dobierany w zależności od potrzeb danej rodziny. Mogą to być:

- policjanci,
- pracownicy socjalni,
- pedagodzy szkolni,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele służby zdrowia.

Grupa diagnostyczno - pomocowa pracuje według wspólnie ustalonego indywidualnego planu pomocy rodzinie – każdy zgodnie z kompetencjami wykonywanymi w ramach swoich czynności zawodowych. W 2023 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 10 Niebieskich Kart a łącznie prowadzono 17 Niebieskich Kart.

Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych w Krowicy Lasowej jest placówką przeznaczona jest dla jest dla 28 osób, kobiet i mężczyzn przewlekłe psychiczenie chorych. Głównym celem działalności domu jest zapewnienie całodobowej opieki oraz świadczenie usług w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich zamieszkujących. Mieszkańcy domu mają prawo do korzystania ze wszelkich świadczeń udzielanych zgodnie z obowiązującym standardem.

1.5 Analiza zasobów organizacji społecznych i nieformalnych sieci wsparcia oraz realizowanych dotychczas usług

Organizacje pozarządowe to także takie struktury organizacyjne, których członkowie poprzez wykorzystanie zasobów własnego środowiska i mobilizację innych osób, starają się rozwiązać problemy różnych grup społecznych, szukają sposobów pokonywania trudności we własnej wspólnocie, a także wychodząc poza własne środowisko wspierają innych w poszukiwaniu rozwiązania ich problemów, trudności. W swych działaniach korzystają z zasobów prywatnych, czasem publicznych, ale celem ich działania są zawsze sprawy publiczne, wspólne, a nie prywatne czy indywidualne. Sektor organizacji pozarządowych na terenie Gminy Lubaczów tworzą obecnie 53 organizacje społeczne:

- 22 Kół Gospodyń Wiejskich,
- 8 Ludowych Klubów Sportowych,
- 8 Ochotniczych Straży Pożarnych,
- 6 Klubów Seniora,
- 4 Uczniowskie Kluby Sportowe,
- Lokalna Grupa Działania „Rozwój Ziemi Lubaczowskiej”,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych Gminy Lubaczów,
- Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Lubaczów,
- Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego w Baszni Dolnej,
- Stowarzyszenie Pszczelarzy Ziemi Lubaczowskiej „EKO-BARĆ”,
- Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Sieć”,

- Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „RAZEM” w Krowicy Samej,
- Stowarzyszenie „BYĆ KOBIETĄ” w Baszni Dolnej,
- Stowarzyszenie Społeczno-Wychowawcze „Strzelec”.

Popularyzacja kultury fizycznej i sportu oraz aktywnego stylu życia w środowisku lokalnym poprzez organizację zawodów sportowych na szczeblu lokalnym, gminnym i powiatowym realizowane były za pośrednictwem działających klubów sportowych. Gmina Lubaczów wspierała również tworzenie i rozwój 22 Kół Gospodyń Wiejskich działających w następujących miejscowościach: Antoniki, Bałaje, Basznia Dolna, Basznia Górna, Borowa Góra, Budomierz, Dąbrowa, Krowica Lasowa, Krowica Sama, Lisie Jamy, Młodów, Opaka, Piastowo, Szczutków, Wólka Krowicka, Tymce, Załuże, Mokrzyca. W/w Koła skupione są w Stowarzyszeniu Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Lubaczów. W ramach działalności statutowej KGW angażują się w przedsięwzięcia kulturalne i społeczne, imprezy okolicznościowe w swoich miejscowościach, na terenie gminy i powiatu. Według przyjętego harmonogramu zorganizowano w ciągu roku sprawozdawczego szereg imprez, w których uczestniczyły wszystkie Koła Gospodyń Wiejskich. Gmina Lubaczów realizowała zadania własne we współpracy z organizacjami pozarządowymi głównie poprzez zakup usług bezpośrednio z budżetu Gminy Lubaczów. Łączna kwota dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2023 roku wyniosła 271 990,00zł.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego przyczynia się do kształtowania demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi oraz służy wspieraniu organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.

1.6 Analiza zasobów podmiotów komercyjnych realizujących usługi społeczne

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. na terenie Gminy Lubaczów nie działały żadne podmioty komercyjne świadczące usługi społeczne. Biorąc więc pod uwagę coraz większy wzrost zapotrzebowania na tego typu działalność w najbliższym okresie na

pewno jest to obszar w którym byłaby możliwość podjęcia działalności gospodarczej jako realizatora usług społecznych.

2. NIEZBĘDNE DIAGNOZY W ZAKRESIE POTRZEB

Diagnoza pozwala poznać najistotniejsze potrzeby mieszkańców gminy Lubaczów. Umożliwia zidentyfikowanie ich potencjału oraz lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych. Stanowi podstawę planowania kompleksowych działań, co w efekcie będzie sprzyjało zapewnieniu wysokiej jakości usług społecznych.

Problematykę badawczą określają następujące pytania:

- Jaka jest skala udziału poszczególnych grup odbiorców usług społecznych (osoby starsze, rodziny z dziećmi, osoby niepełnosprawne, osoby w kryzysie psychicznym, osoby bezdomne) w ogólnej strukturze społeczności lokalnej gminy Lubaczów?
- Jakie są potrzeby w zakresie usług społecznych poszczególnych grup odbiorców tego typu świadczeń w gminie Lubaczów, a w tym: osób starszych, rodzin z dziećmi, osób niepełnosprawnych, osób w kryzysie psychicznym, osób bezdomnych?
- Jakie wsparcie otrzymują aktualnie poszczególne grupy odbiorców usług społecznych w gminie Lubaczów, a w tym: osoby starsze, rodziny z dziećmi, osoby niepełnosprawne, osoby w kryzysie psychicznym, osoby bezdomne?
- Jakie są proponowane usługi środowiskowe poszczególnym grupom odbiorców tego typu świadczeń w gminie Lubaczów?
- Jakie są potrzeby instytucji i organizacji w celu przeprowadzenia procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych?
- Jakie są możliwości realizacji środowiskowych usług społecznych w społeczności lokalnej?
- Jaki jest potencjał lokalnych organizacji społecznych i pozarządowych do świadczenia usług społecznych?
- Jak przygotowana jest instytucja odpowiedzialna za wdrożenie deinstytucjonalizacji usług społecznych do przeprowadzenia tego procesu?

W tworzeniu diagnozy zastosowano następujące metody (triangulacja):

- analiza *desk research* - źródła zastane: dane statystyczne;
- źródła wywołane: wywiady typu PAPI z mieszkańcami – narzędzie badawcze zawierało pytania zamknięte oraz otwarte, a ankieter przeprowadzający wywiad miał pozwolenie na tzw. pogłębienie odpowiedzi, tj. zadawanie dodatkowych pytań mających na celu uzyskanie jak najbardziej wyczerpujących odpowiedzi, czyli z punktu widzenia problematyki badawczej trafnych i istotnych.

Diagnoza objęła pięć obszarów:

1. Wsparcie osób starszych;
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami;
3. Wsparcie osób bezdomnych
4. Wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi;
5. Wsparcie rodziny i dziecka, w tym dziecka z niepełnosprawnością.

2.1 Diagnoza potrzeb mieszkańców gminy, którzy dzięki wzmocnieniu (poszerzeniu katalogu) usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, nie będą wymagali wsparcia w postaci całodobowej opieki instytucjonalnej

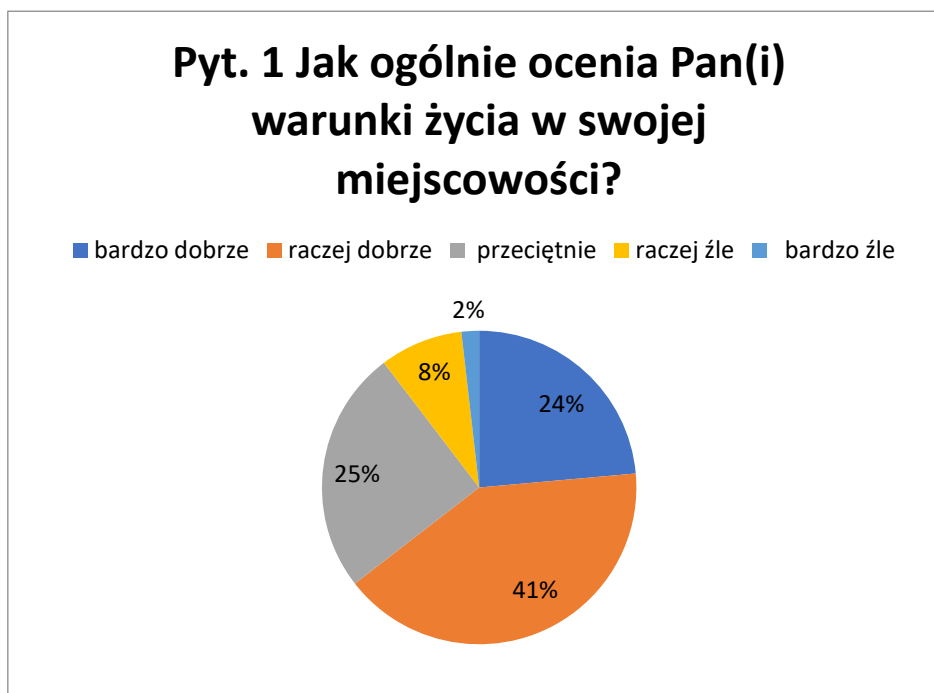
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

Na potrzeby opracowania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji dla Gminy Lubaczów na lata 2024 -2028 przeprowadzono badania wśród mieszkańców. W badaniu udział 386 osób w tym 275 kobiet i 111 mężczyzn.

Na zadanie pytanie Nr 1 "Jak ogólnie ocenia Pan(-i) warunki życia w swojej miejscowości" mające na celu zbadanie poziomu zadowolenia z warunków życia przez mieszkańca najczęściej odpowiedzi padło iż "raczej dobrze" – 41 %, a na "bardzo źle" wskazało zaledwie 2 % mieszkańców (szczegółowe wyniki przedstawia wykres nr 3)

Wykres 3 - Pytanie 1.

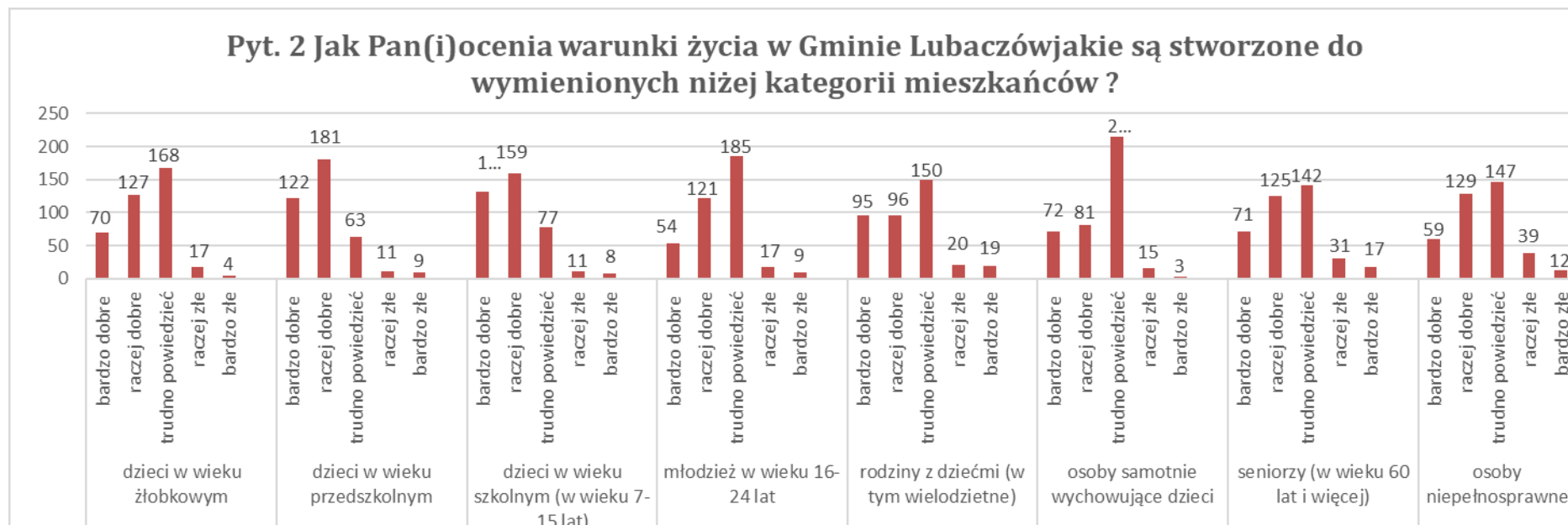

Na pytanie nr 2 "Jak Pan(-i) ocenia warunki życia w Gminie Lubaczów – jakie są stworzone dla wymienionych niżej kategorii mieszkańców?" mające na celu zbadanie jak żyje się według respondenta osobom w różnych grupach społecznych największą wartość uzyskały odpowiedzi:

- dzieci w wieku żłobkowym – "trudno powiedzieć" – 168;
- dzieci w wieku przedszkolnym – "raczej dobre" – 181;
- dzieci w wieku szkolnym (w wieku 7-15 lat) – "raczej dobre" – 159
- młodzież w wieku 16-24 lat – "trudno powiedzieć" – 185
- rodziny z dziećmi (w tym wielodzietne) – "trudno powiedzieć" – 150;
- osoby samotnie wychowujące dzieci – "trudno powiedzieć" – 215;
- seniorzy (w wieku 60 lat i więcej) – "trudno powiedzieć" – 142;
- osoby niepełnosprawne – "trudno powiedzieć" – 147.

Wykres 4 - Pytanie 2

Kolejnym pytaniem jakie zadano ankietowanym to Pyt. 3 "Czy w Pana(-i) miejscowości zetknął(-ęła) się Pan(-i) z wymienionymi niżej problemami" odpowiedzi które uzyskały największą liczbę w poszczególnych kategoriach to:

- alkoholizm wśród dorosłych – "od czasu do czasu" – 192;
- alkoholizm wśród osób poniżej 18 r.ż. – "wcale" – 211
- bezrobocie – "od czasu do czasu" – 168;
- bieda - "od czasu do czasu" – 163;
- brak odpowiednich warunków lokalowych do życia - "od czasu do czasu" – 198;
- brak poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania (w tym wykroczenia, przestępstwa) - "rzadko" -176
- długotrwała choroba - "od czasu do czasu" – 135;
- narkomania (w tym zażywanie substancji określanych jako dopalacze) wśród dorosłych – "rzadko" -181;
- narkomania (w tym zażywanie substancji typu dopalacze) wśród osób poniżej 18 r.ż.- "rzadko" -157;
- niepełnosprawność -"od czasu do czasu" – 146;
- niezaradność życiowa w rodzinach - "od czasu do czasu" – 152;
- piętnowanie osób wyróżniających się w jakiś sposób zachowaniem, zdolnościami itp. - "od czasu do czasu" – 163;
- problemy opiekuńczo-wychowawcze - "od czasu do czasu" – 201;
- przemoc fizyczna w rodzinie – "od czasu do czasu" – 205;
- przemoc psychiczna w rodzinie (wyśmiewanie, przeklinanie, itp.) -"od czasu do czasu" – 154;
- przemoc w szkole doświadczana przez dzieci lub młodzież ze strony rówieśników - rzadko -178
- uzależnienie osób poniżej 18 r.ż. od komputera, Internetu – "często" – 141.

Szczegółowe odpowiedzi respondentów w poszczególnych kategoriach na pytanie nr 3 przedstawia wykres nr 5,6.

Kolejnym zadaniem pytaniem było Czy Pana(-i) zdaniem, któreś z wymienionych wyżej problemów z pyt.3 są szczególnie uciążliwe z punktu widzenia mieszkańca Gminy Lubaczów? największą liczbę wskazań uzyskały:

- alkoholizm wśród dorosłych – 66 odpowiedzi;

- problemy opiekuńczo-wychowawcze- 58 odpowiedzi;
- długotrwała choroba - 38 odpowiedzi;
- bezrobocie – 35 odpowiedzi;
- przemoc fizyczna w rodzinie – 35 odpowiedzi.

Natomiast problemem, który bezpośrednio dotyczy Pana(-ią) lub Pana(-i) najbliższej rodziny? respondenci wskazali:

- bezrobocie – 38 odpowiedzi.
- długotrwała choroba- 27 odpowiedzi.

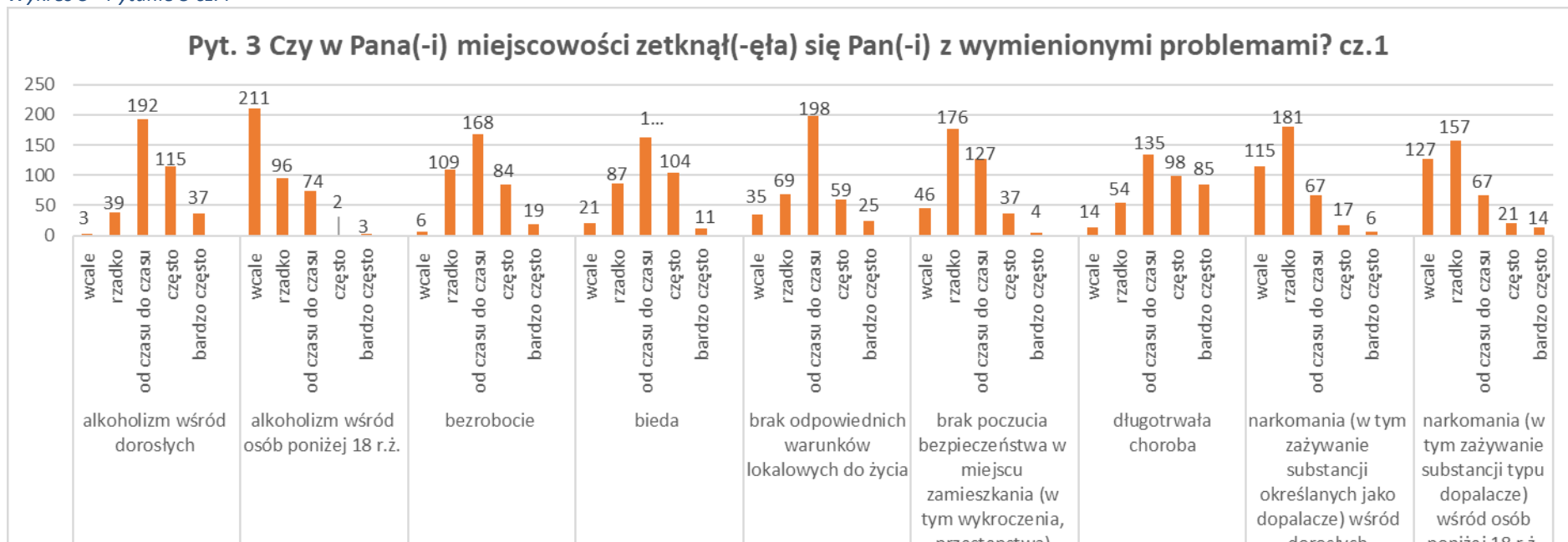
W punkcie Nr 6 zapytano “Czy uważa Pan(-i), że w Gminie Lubaczów konieczne jest rozwijanie działań dotyczących wymienionych niżej form wsparcia?” a najwięcej w poszczególnych kategoriach uzyskały następujące odpowiedzi:

- Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób starszych i niepełnosprawnych (m in. pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego i zaspokajaniu codziennych potrzeb, opieka higieniczna) – „zdecydowanie tak” -209 odpowiedzi;
- Opaska życia/ teleopieka – „raczej tak” – 169 odpowiedzi;
- Klub seniora – trudno powiedzieć” – 242 odpowiedzi;
- Opieka wytchnieniowa (wsparcie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa) - „raczej tak” – 204 odpowiedzi;
- Placówka wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnością z dostępem do usług opiekuńczo – rehabilitacyjnych (Centrum Opiekuńczo Mieszkalne) - „raczej tak” – 214 odpowiedzi;
- Placówka wsparcia całodobowego dla osób z niepełnosprawnością z dostępem do usług opiekuńczo – rehabilitacyjnych (Centrum Opiekuńczo Mieszkalne) – „raczej tak” - 196 odpowiedzi;
- Placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice) – „raczej tak” – 177 odpowiedzi;
- Punkt poradnictwa specjalistycznego dla rodzin (psycholog, logopeda, prawnik)- „raczej tak” – 182 odpowiedzi;
- Ochrona i promocja zdrowia- „raczej tak” – 189 odpowiedzi.

Szczegółowe odpowiedzi respondentów na zadane pytanie przedstawia wykres nr 7.

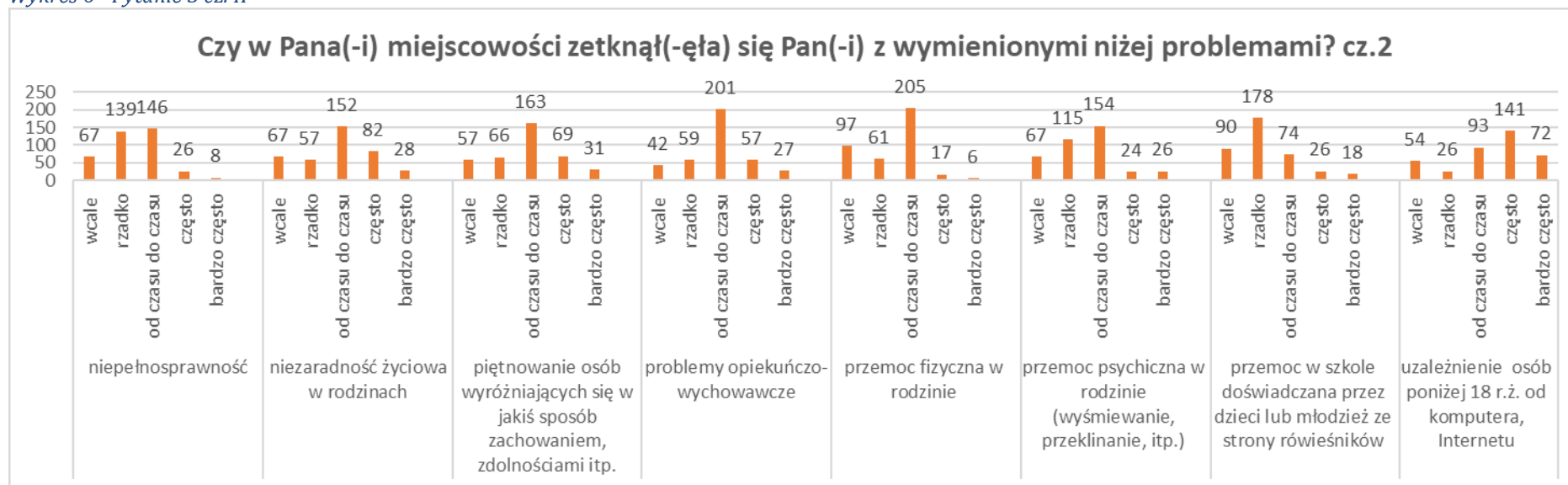

Wykres 5 - Pytanie 3 cz. I

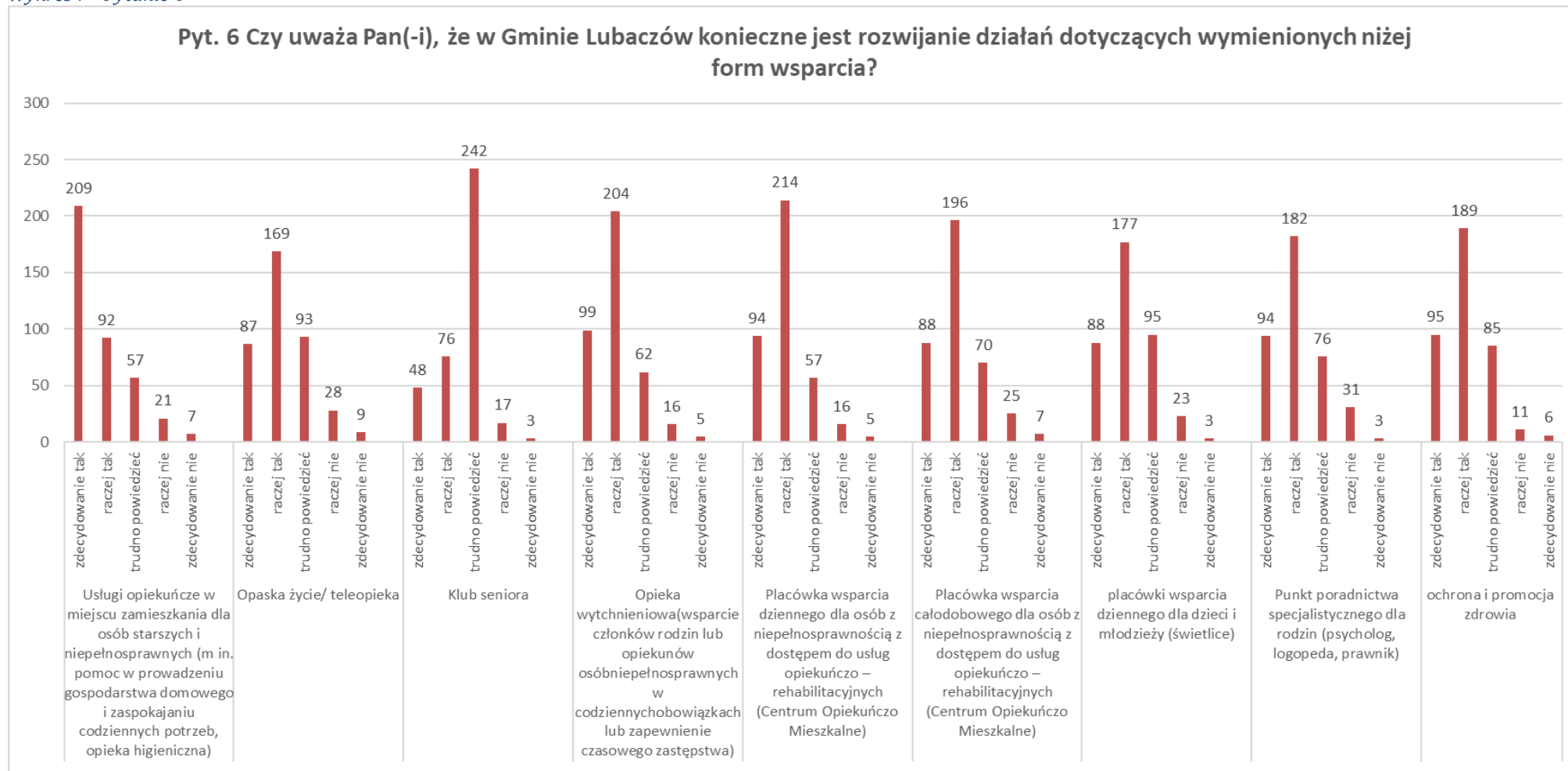

Wykres 6 - Pytanie 3 cz. II

Wykres 7 - Pytanie 6

2.1.1 Potrzeby w obszarze wsparcia osób starszych:

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- usługi sąsiedzkie;
- wsparcie szkoleniowe, specjalistyczne, psychologiczne dla opiekunów osób wymagających wsparcia;
- praca socjalna.

Sytuacja demograficzna Gminy Lubaczów wymaga podejmowania działań w kierunku tworzenia skutecznego systemu wsparcia osób starszych niesamodzielnych, funkcjonujących w środowisku. Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych dla Gminy Lubaczów w obszarze osób starszych jest ukierunkowany na rozwój zindywidualizowanych, kompleksowych usług społecznych, zapewniających dostęp do opieki w miejscu zamieszkania osoby starszej wymagającej wsparcia. Działania przewidziane w procesie deinstytucjonalizacji ukierunkowane zostaną na uspołecznienie usług w środowisku, poprzez zaangażowanie lokalnych dostawców (organizacje pozarządowe), zapewniając tym mobilność i bezpośredni dostęp. Działaniami wspierającymi objęte zostaną również osoby bliskie, sprawujące opiekę nad niesamodzielnymi osobami starszymi, poprzez rozwój opieki wytchnieniowej i powstawanie nowej infrastruktury dla realizacji usług społecznych. Zakładamy rozwój kadry opiekuńczej oraz tworzenie i upowszechnianie usług społecznych w formie centrów opiekuńczo-mieszkalnych (dla osób niepełnosprawnych), usług sąsiedzkich.

2.2.2 Potrzeby w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami;
- centrum opiekuńczo mieszkalne;
- placówki wsparcia dziennego lub całodobowego;
- opieka wytchnieniowa;
- praca socjalna.

2.2.3. Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością

- praca socjalna, ze szczególną rolą streetworkingu;

- pomocy doraźnej (m.in. punkty wydawania żywności i odzieży, punkty poradnictwa);
- schroniska dla osób bezdomnych i schroniska dla osób w bezdomnych z usługami opiekuńczymi;

2.2.4. Potrzeby w obszarze wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze;
- opieka wytchnieniowa;
- usługi wsparcia krótkoterminowego świadczone w formie pobytu całodobowego lub w formie dziennej przez dom pomocy społecznej;
- mieszkania treningowe i wspomagane;
- praca socjalna.

2.2.5. Potrzeby w obszarze wsparcia dziecka i rodziny, w tym dziecka z niepełnosprawnością

- dostęp do specjalistycznego poradnictwa, warsztatów, terapii i innych działań wzmacniających rodzinę i podnoszących kompetencje rodzicielskie;
- wzmocnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny wobec rodziny przeżywającej trudności;
- praca socjalna
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci, – rozwój rodzinnej pieczy zastępczej.

2.2 Diagnoza potrzeb instytucji i organizacji społecznych, w celu przeprowadzenia procesu deinstytucjonalizacji – przejścia z instytucji do opieki środowiskowej

Wnioski z diagnozy:

- Potrzeba reformy usług społecznych na terenie gminy poprzez przekształcenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych jako sprawnego systemu koordynacji świadczonych usług. Korzyści takiego rozwiązania w procesie deinstytucjonalizacji to dostęp do spersonalizowanej oferty usług społecznych gdzie każdy mieszkaniec bez względu na dochód i

- sytuację społeczną będzie mógł otrzymać wsparcie w sposób zindywidualizowany (usługi „szyte na miarę”);
- Ośrodek Pomocy Społecznej jako podstawowa instytucja realizująca zadania z zakresu pomocy społecznej posiada swoją siedzibę w mieście Lubaczowie. W chwili obecnej są to pomieszczenia wynajmowane od podmiotu prywatnego i mimo iż są dość przestrzenne to jednak niewystarczające do świadczenia usług na wysokim poziomie. Budynek nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, brakuje wydzielonych pomieszczeń do przeprowadzenia możliwych dodatkowych zadań, oraz pomieszczenia socjalnego dla pracowników. Równocześnie koszty najmu obciążają budżet Gminy. W związku z tą sytuacją planowana jest budowa nowej siedziby ośrodka a część inwestycji sfinansowana była by ze środków unijnych. Miałyby być to nowoczesny budynek z wydzielonym pomieszczeniem do przeprowadzania indywidualnych rozmów z mieszkańcami oraz salą konferencyjną. Z obiektu korzystać będą mogły organizacje pozarządowe w celu prowadzenia działań na rzecz grup potrzebujących wsparcia. Na parterze budynku miałyby być wydzielone pomieszczenie przeznaczone na Punkt Poradnictwa dla Rodzin;
 - Gmina posiada niewykorzystaną infrastrukturę, w której dzięki pozyskaniu środków z programów rządowych i jej rozbudowie udało by się stworzyć placówkę wsparcia dziennego i całodobowego dla osób niepełnosprawnych, tj. Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne. Dodatkowo w przypadku wolnych miejsc istniała by możliwość świadczenia w obiekcie usługi - opieki wytchnieniowej, która polega na odciążeniu członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach przez zapewnienie czasowego zastępstwa. Dodatkowo na realizację zadania środki mogłyby być pozyskane z programów rządowych.
 - Pomimo ogólnie spadającej liczby beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie korzystających z pomocy finansowej w ostatnich latach, nie ubywa zajęć pracownikom socjalnym. Spadek ogólnej liczby klientów otrzymujących świadczenia, nie przekłada się na mniejszy zakres i ilość pracy. Zaobserwować można, że praca socjalna jest formą pomocy, jaką ośrodek świadczy na rzecz wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich dochodów. Pracownicy

socjalni często udzielają pomocy w formie poradnictwa (wszelkiego rodzaju) dla osób i rodzin wywodzących się z różnych środowisk, co jest wynikiem między innymi niezaradności życiowej, a także widocznego rozluźnienia więzi rodzinnych i społecznych, zdarzeń losowych, samotności osób starszych itp. Praca socjalna stała się rodzajem interwencji oraz profilaktyki, ale obejmuje również długofalowe działania na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia. Pracownicy socjalni posiadają wiedzę na temat funkcjonowania środowiska lokalnego, współpracują, a także podejmują działania z innymi jednostkami i podmiotami na rzecz niwelowania problemów społecznych. Współczesny pracownik socjalny boryka się zarówno z problemami rodzin w zakresie sprawowania przez nich funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rozpadu więzi rodzinnych, konfliktów rodzinnych, uzależnień, a także z samotnością osób starszych, ich chorobami czy niepełnosprawnością. Współczesnej pracy pracowników socjalnych nie da się przedstawić statystycznie, za pomocą liczb. Udzielanie porad, informowanie, rozmowa czy pomoc w wypełnianiu dokumentów dla potrzebujących mieszkańców nie jest odnotowywana. Dlatego trudno jest oszacować jej wysokość oraz charakter. Dużym problemem współczesnych ośrodków pomocy społecznej jest deficyt pracowniczy, który wynika z nadmiaru obowiązków pracy wykonywanej w charakterze pracownika socjalnego w stosunku do wynagrodzenia, jak również wypalenie zawodowe i ogólne zniechęcenie do pracy socjalnej.

- Największymi potrzebami organizacji społecznych działających na terenie Gminy Lubaczów są oczywiście środki finansowe od których uzależnione są wszelkie działania i inicjatywy społeczne. Z drugiej strony mimo iż sektor pozarządowy może pozyskiwać fundusze z różnych programów to tutaj barierą mogą być umiejętności osób działających w organizacjach w zakresie napisania wniosku o dofinansowanie, jego realizacji a następnie rozliczenia środków.

2.3 Diagnoza w zakresie najbliższych kręgów wsparcia osób go potrzebujących oraz zasobów społeczności lokalnej ukierunkowana na poznanie potencjału rozwoju mechanizmów wsparcia w społecznościach lokalnych

Przeprowadzone badania pozwoliły na wysunięcie następujących wniosków:

- W gminie osoby potrzebujące **wsparcia** mogą liczyć na **członków swoich rodzin, a także na pomoc sąsiedzką**. Dotyczy to głównie spraw bieżących oraz drobnych usług. Natomiast problemy z tego typu działaniami pojawiają się wówczas, gdy osoby starsze mieszkają samotnie, szczególnie gdy zamieszkują w znacznej odległości od sąsiadów.
- W przypadku osób starszych, rodzin nie posiadających własnych środków transportu, a także osób z niepełnosprawnością w gminie powstaje zagrożenie tzw. wykluczeniem komunikacyjnym. W tego typu przypadkach pojawia się miejsce dla działań wspierających, podejmowanych przez bliskie osoby oraz znajomych lub sąsiadów, na zasadach wolontariatu.
- Na terenie gminy podejmowane są działania mające charakter wsparcia ze strony najbliższych krewnych, przy czym często wiązało się to z funkcjonowaniem tych osób w wielopokoleniowych rodzinach (członkowie rodziny mają przyznane zasiłki opiekuńcze). Natomiast w przypadku osób samotnych z pomocą przychodzą wolontariusze, choć i tu obserwowane były przejawy sąsiedzkiej pomocy. Deficyt wsparcia występuje najczęściej w odniesieniu do osób samotnych, które zamieszkują w znacznej odległości od innych ludzi, szczególnie tych z różnego rodzaju uzależnieniami.
- W gminie zauważono pojawiający się brak zgodności pomiędzy oczekiwaniami dotyczącymi wsparcia, a możliwościami w zakresie udzielanych usług społecznych, szczególnie tych oferowanych w postaci działań nieformalnych. Pracownicy GOPS wyrazili opinie, że w sytuacji braku możliwości uzyskania pomocy ze strony rodziny, zawsze istnieje możliwość – z której często klienci korzystają – aby wystąpić o wsparcie ze strony GOPS. W gminie Lubaczów raczej nie ma osób pozostawionych bez pomocy, przy czym zastrzeżono tu, iż uzyskanie wsparcia może wymagać inicjatywy własnej ze strony potrzebującego.
- W odniesieniu do rodzaju wsparcia oczekiwanego od bliskich osób tworzących wspólne gospodarstwo domowe, osoby starsze najczęściej mówiły

o: dotrzymywaniu towarzystwa, o pomocy w codziennych czynnościach, wsparciu w prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także pomocy w przemieszczaniu się, wsparciu finansowym. Najbardziej w tym kontekście była mowa o pomocy w czynnościach higienicznych. Wśród swobodnych wypowiedzi respondentów znalazły się również takie, które wskazywały na: zaspokajanie wszystkich potrzeb bytowych osoby starszej, na wzajemną pomoc; pomoc w prowadzeniu domu i gospodarstwa, pomocy ze strony profesjonalnych opiekunów; zapewnienie transportu. W jednej wypowiedzi podkreślono, że od osoby bliskiej nie wymagane jest nic ponadto, żeby była obecna. Natomiast jedna respondentka stwierdziła, że pomimo podeszłego wieku to ona musi pomagać swojemu dziecku. W kontekście diagnozy kręgów wsparcia, na które mogą liczyć badani seniorzy istotne było to, czy mogli uzyskać pomoc w odniesieniu do codziennych potrzeb ze strony swoich bliskich, w sytuacjach kiedy jej potrzebowali. Zdecydowana większość respondentów przyznała, że taka pomoc była im udzielana. Osoby z najbliższego otoczenia uczestników badań, w sposób adekwatnych do potrzeb, świadczą pomoc i wsparcie swoim krewnym w podeszłym wieku.

- Osoby, które zadeklarowały otrzymywanie pomocy od osób znajomych wspominały w tym zakresie o: dotrzymywaniu towarzystwa, spotkaniach i wspólnych rozmowach. Ponadto wsparcie takie miało postać: drobnej pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego, pomocy w przemieszczaniu się, w gospodarstwie, a także w załatwianiu drobnych spraw urzędowych. Pomoc taka ze strony znajomych, sąsiadów, wolontariuszy mogłaby przybierać takie formy jak: dotrzymywanie towarzystwa, pomoc w przemieszczaniu się oraz drobna pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W opinii uczestników badań otrzymywanie pomocy może być uzależnione od takich czynników jak: zwrócenie się do innych z prośbą o wsparcie, możliwość finansowej rekompensaty za udzieloną pomoc, gotowość osób z otoczenia do udzielenia takiej pomocy, a także posiadanie dużego kręgu znajomych.

3. ANALIZA POTRZEB W ZAKRESIE REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

3.1 Obecnie realizowane usługi – zakres i stopień zabezpieczenia potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin oraz dzieci i młodzieży w ramach pieczy zastępczej, osób z problemami zdrowia psychicznego oraz osób w kryzysie bezdomności

W Gminie Lubaczów obecnie realizowane są usługi:

- Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania;
- Usługi sąsiedzie;
- Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością;
- Praca socjalna;
- Piecza zastępcza;
- Pobyt w Domu Pomocy Społecznej;
- Schronienie.

3.2 Diagnoza potrzeb w zakresie nierealizowanych usług lub usług realizowanych w niewystarczającym zakresie na poziomie lokalnym

W Gminie Lubaczów nie zapewniono do tej pory:

- usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- placówki wsparcia dziennego i całodobowego dla osób z niepełnosprawnościami;
- usług świadczonych w ramach opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób niepełnosprawnych;
- poradnictwa specjalistycznego dla rodzin,
- szkoleń dla opiekunów osób starszych.

3.3 Diagnoza potrzeb kadrowych i profesji społecznych, w tym personelu asystencko opiekuńczego, zarówno w instytucjach, jak i w społeczności lokalnej, pod kątem przejścia z instytucji do opieki środowiskowej

Ważnym elementem procesu deinstytucjonalizacji są pracownicy wykonujący zawody związane ze świadczeniem usług społecznych. W tym kontekście konieczne wydaje się zwrócenie uwagi na kilka spraw podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób świadczących usługi społeczne w społeczności lokalnej oraz pracowników realizujących zadania z obszaru usług społecznych w instytucjach całodobowej opieki. Ważnym elementem deinstytucjonalizacji może stać się przesuwanie profesjonalistów z instytucji

do realizacji usług środowiskowych lub w systemie mieszanym (część wsparcia w środowisku, część w instytucji). Takie działanie zapobiega utracie wysoko wykwalifikowanych i posiadających doświadczenie pracowników i pozwala utrzymać zasób kadrowy w systemie wsparcia;

- poprawa jakości i warunków pracy;
- zmiana świadomości społecznej, promowanie usług w środowisku jako alternatywy dla instytucji,

Podnoszenie kompetencji kadr świadczących usługi opiekuńcze wpłynie na efektywność i jakość udzielanej pomocy w dużej mierze zależy od kompetencji i kwalifikacji osób bezpośrednio świadczących wsparcie. W związku z powyższym organizacja szkoleń dla kadr świadczących usługi w środowisku, w szczególności usługi opiekuńcze, jest istotnym elementem procesu deinstytucjonalizacji.

3.4 Przyczyny niezrealizowania usług społecznych

Analiza nierealizowanych usług społecznych lub niewystarczający poziom ich realizacji na terenie gminy Lubaczów wynika przede wszystkim z kilku przyczyn. Po pierwsze, najważniejszą przyczyną występującą we wszystkich obszarach jest brak funduszy i niewystarczające finansowanie usług społecznych przez gminę. Drugą, i niemal równie ważną przyczyną, jest niewystarczająca infrastruktura w gminie. Mowa tu w pierwszej kolejności o braku lokali mieszkalnych, które można by przeznaczyć na mieszkania komunalne, socjalne, treningowe czy wspierane, a bez których deinstytucjonalizacja nie będzie w pełni możliwa. Oprócz tego problemem są także bariery architektoniczne i komunikacyjne, czyli brak dostępu do budynków i obiektów oraz brak transportu publicznego do niektórych miejsc. Te bariery utrudniają dostęp do usług społecznych, a w niektórych przypadkach uniemożliwiają ich realizację. Te dwie wymienione w pierwszej kolejności przyczyny, stanowią sedno problemu i ich rozwiązanie jest krytyczne dla dalszego procesu deinstytucjonalizacji w gminie. Stawienie im czoła powinno być głównym wyzwaniem, któremu lokalne władze powinny poświęcić więcej uwagi w najbliższych latach. Oprócz tego można także zwrócić uwagę na kilka innych, mniej krytycznych uwarunkowań, które występują na terenie gminy. Jednym z nich jest, niedobór wykwalifikowanej kadry na lokalnym rynku pracy. Niekiedy także problemem, wśród lokalnych pracowników sektora pomocy

społecznej, jest ograniczona wiedza i umiejętności, na temat najnowszych i skutecznych metod rozwiązywania niektórych problemów społecznych. Z drugiej strony mnogość obowiązków i ograniczone zasoby kadrowe często prowadzą do sytuacji, w których nawet gdy pracownicy wiedzą, jak rozwiązać jakiś problem, nie mają czasu ani zasobów potrzebnych do wdrożenia tej wiedzy. Zatem rozwój potencjału kadrowego w sektorze usług społecznych na terenie gminy powinien być jednym z priorytetów na najbliższe lata. Problemem występującym w gminie jest także brak pełnej wiedzy i świadomości skali problemów społecznych występujących na jej terenie. Jeśli np. brak jest pełnej wiedzy na temat dokładnej liczby osób z niepełnosprawnością na terenie gminy, to następstwem tego jest brak usług dla części tych osób. Prowadzi to do braku zrozumienia występujących potrzeb, co z kolei prowadzi do nieefektywnej pracy i braku realizacji usług (np. brak specjalistycznej opieki medycznej na terenie gminy). Gmina powinna zatem położyć nacisk na rzetelne zbieranie danych o mieszkańcach w potrzebie i zwiększyć współpracę pomiędzy instytucjami tworzącymi lokalny system, aby osiąść pełną wiedzę na temat skali zjawisk zachodzących na jej terenie oraz świadomość występujących potrzeb mieszkańców.

II CZĘŚĆ PROGRAMOWA

4. PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG

4.1 Analiza kosztów realizowanych obecnie usług społecznych

Analiza kosztów realizowanych obecnie usług społecznych została przeprowadzona na podstawie sprawozdań opisowych z realizacji budżetu Gminy Lubaczów za 2023 r. Analizą objęto zadania Gminy związane z polityką społeczną, które w większości znajdują się w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaczowie. Z usług społecznych znajdujących się w dyspozycji innych jednostek organizacyjnych analizą objęto usługi, które mają charakter opiekuńczy lub umożliwiają powrót do pełnienia ról społecznych i zawodowych osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i ich opiekunom faktycznym, czyli takie, które mają bezpośredni wpływ na realizację Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych.

Tabela 9 Poniesione wydatki Gminy Lubaczów na wybrane usługi społeczne finansowane ze środków własnych i budżetu państwa na zadania własne i zlecone w roku 2023

Nazwa zadania	Wykonanie
Domy Pomocy Społecznej	199 008,54
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	57 861,11
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	220 699,90
Pomoc w zakresie dożywiania	192 307,00
Wspieranie rodziny, w tym asystent rodziny	65 479,55
Rodziny zastępcze, piecza zastępcza	67 755,80
Udzielanie schronienia	16 530,00

Źródło: Opracowanie własne.

Analizując poniesione wydatki w obszarze polityki społecznej największe kwoty wydatkowano na specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz domy pomocy społecznej, które finansowane są z środków własnych samorządu.

4.2 Kalkulacja kosztów realizacji usług po wdrożeniu planu deinstytucjonalizacji usług

Przedmiotowe opracowanie skupiają się na kalkulacji kosztów zaplanowanych zadań w lokalnym planie deinstytucjonalizacji usług społecznych. Przedstawiona poniżej kalkulacja kosztów realizacji zadań jest to formuła obliczeniowa zmierzająca do ustalenia prognozowanej wysokości kosztów realizacji zadań przewidzianych w planie. Celem kalkulacji jest: ustalenie struktury kosztu jednostkowego w poszczególnych zadaniach, ustalenie kosztu realizacji całego planu.

Kalkulacja ma charakter tzw. kalkulacji wstępnej, tzn. opartej na ustaleniu kosztu jednostkowego i jego wielokrotności, w odniesieniu do wartości rynkowej produktów, usług oraz realnych kosztów pracy. Kalkulacja ma zatem charakter orientacyjny, nie zaś wynikowy.

Przedstawiona powyżej kalkulacja wstępna kosztów wskazuje, iż całkowity koszt realizacji zaplanowanych w ramach przedmiotowego planu działań może wynosić około 17 681 900,00 zł. Biorąc pod uwagę, iż „Lokalny plan rozwoju usług społecznych” dotyczy pięcioletniego okresu realizacji usług, należy wziąć pod uwagę wskaźniki inflacji i ewentualny wzrost kosztów realizacji zadań wynikających z obowiązujących przepisów prawa (np. wzrost płacy minimalnej itp.).

Cele i działania w zakresie rozwoju usług społecznych w gminie Lubaczów. Kalkulacja kosztów ich realizacji po wdrożeniu planu deinstytucjonalizacji usług społecznych:

CEL OGÓLNY PLANU DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH	STWORZENIE SYSTEMU REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE LUBACZÓW DLA OSÓB POTRZEBUJĄCYCH WSPARCIA W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU, W SZCZEGÓLNOŚCI Z UWAGI NA STARSZY WIEK, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, PROBLEMY Z ZAKRESU ZDROWIA PSYCHICZNEGO, BEZDOMNOŚĆ, W TAKI SPOSÓB, ABY MOGŁY BEZPIECZNIE I NIEZALEŻNIE FUNKCJONOWAĆ W SWOIM MIEJSCU ZAMIESZKANIA TAK DŁUGO, JAK TEGO POTRZEBUJĄ, A TAKŻE ZAPEWNIENIE DZIECIOM I MŁODZIEŻY OPIEKI W WARUNKACH RODZINNYCH LUB ZBLIŻONYCH DO RODZINNYCH						
	KOORDYNACJA USŁUG SPOŁECZNYCH						
Cel szczegółowy nr 1	Stworzenie sprawnego systemu koordynacji usług społecznych w Gminie Lubaczów						
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Metodologia wyliczenia kosztu - założenia	Koszt (łącznie)
	1.	Przekształcenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych	Gmina Lubaczów, GOPS Lubaczów	od 01.07.2025	Środki własne gminy, środki UE,	ok. 4 000 000,00 zł – max wartość projektu w ramach naboru 7.18 Usługi społeczne i zdrowotne świadczone w społeczności lokalnej, nabór nr FEPK.07.18-IP.01-002/24	4 000 000,00 zł

	2.	Budowa nowej siedziby jednostki	Gmina Lubaczów, GOPS Lubaczów	od 01.07.2025	Środki własne gminy, środki UE	Inwestycja 1 000 000,00 zł	1 000 000,00 zł
	3.	Koordynowanie Indywidualnych Planów Społecznych	Gmina Lubaczów, GOPS Lubaczów	01.07.2025-31.12.2028	Środki własne gminy (od 01.07.2027 r.) środki UE,	2 pracowników KIPUS x 7 800,00 zł (wynagrodzenie brutto + koszt pracodawcy) x 18 miesięcy = 306 000,00 zł	280 800,00 zł
	4.	Organizowanie Społeczności Lokalnej	Gmina Lubaczów, GOPS Lubaczów	01.07.2025-31.12.2028	Środki własne gminy (od 01.07.2027 r.) środki UE,	1 pracownik x 7 800,00zł (wynagrodzenie brutto + koszt pracodawcy) x 18 miesięcy = 140 400,00 zł	140 400,00 zł
OBSZAR 1	OSOBY STARSZE						
Cel szczegółowy nr 1	Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób starszych potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu						
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Metodologia wyliczenia kosztu - założenia	Koszt (łącznie)
	1.	Rozwój usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	Gmina Lubaczów, GOPS Lubaczów	01.07.2025-31.12.2028	Środki własne gminy, środki UE, wolontariat.	10 osób x 2 godz. x 875 dni x 45,00 zł = 787 500,00 zł	787 500,00 zł

	2.	Uruchomienie usług sąsiedzkich	Gmina Lubaczów, GOPS Lubaczów, NGO i i inni realizatorzy	01.08.2024-31.12.2028	Programy rządowe, środki UE, opłaty wnoszone przez korzystających	3 osób x 2 godz. x 1120 dni x 45,00 zł = 302 400 zł	302 400,00 zł
	3.	Wdrożenie systemów elektronicznych wspomagających opiekę – teleopieka „opaska telemedyczna”	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.07.2025-31.12.2028	Programy rządowe, środki UE, środki własne gminy	10 opasek x 42 miesiące x 50,00 zł = 21 000,00 zł	21 000,00 zł
	4.	Koordynowanie Indywidualnych Planów Społecznych	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.07.2025-31.12.2028	Środki własne gminy, środki UE,	j.w.	j.w.
	5.	Organizowanie Społeczności Lokalnej	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.07.2025-31.12.2028	Środki własne gminy, środki UE,	j.w	j.w
	6.	Praca socjalna	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.08.2024-31.12.2028	Środki własne gminy, dotacje na zadania własne	2 pracowników x 7 800,00 zł (wynagrodzenie brutto + koszt pracodawcy) x 53 miesiące = 826 800,00 zł	826 800,00zł

OBSZAR 2	RODZINA I DZIECKO, W TYM DZIECKO Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ						
Cel szczegółowy nr 1	Zwiększenie udziału rodzin w opiece i wychowaniu dzieci						
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Metodologia wyliczenia kosztu - założenia	Koszt (łącznie)
	1.	Prowadzenie rodzinnego punktu poradnictwa specjalistycznego zapewniającego usługi indywidualnego poradnictwa specjalistycznego z zakresu wsparcia: psychologicznego, pedagogicznego, logopedycznego, psychiatrycznego, terapeutycznego	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów, NGO i i inni realizatorzy	01.08.2026-31.12.2028	środki UE, środki własne Gminy Programy rządowe, opłaty wnoszone przez korzystających	30 osób x 2 godziny x 200 zł x 36 miesięcy= 432 000,00 zł	432 000,00 zł
	2.	Rozwój usług specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.08.2024-31.12.2028	Środki z dotacji krajowych na zadania własne	19 osób x 2 godz. x 1120 dni x 45,00 zł = 1 915 200,00 zł	1 915 200,00 zł

	3.	Asystentura rodziny	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.08.2024- 31.12.2028	Środki własne Gminy Programy rządowe.	1 pracownik x 7 800,00 zł (wynagrodzenie brutto + koszt pracodawcy) x 53 miesiące =413 400,00 zł	413 400,00 zł
	4.	Koordynowanie Indywidualnych Planów Społecznych	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.07.2025- 31.12.2028	Środki własne gminy, środki UE	j.w.	j.w.
	5.	Organizowanie Społeczności Lokalnej	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.07.2025- 31.12.2028	Środki własne gminy, środki UE,	j.w.,	j.w.
	6.	Praca socjalna	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.08.2024- 31.12.2028	Środki własne gminy, dotacje na zadania własne	j.w.	j.w.

OBSZAR 3	OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ						
Cel szczegółowy nr 4	Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnością w codziennym funkcjonowaniu						
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Metodologia wyliczenia kosztu - założenia	Koszt (łącznie)
	1.	Utworzenie Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego -placówki wsparcia z miejscami pobytu dziennego i całodobowego	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.01.2026- 31.12.2028	Środki własne, program rządowy „Centra Opiekuńczo – Mieszkalne”	Inwestycja – 3 000 000,00 Funkcjonowanie- 80 000,00 zł x 36 miesięcy= 5 880 000,00 zł	5 880 000,00 zł
	2.	Usługa asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.08.2024- 31.12.2028	Środki własne, program rządowy „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”	6 osób x 3 godz. x 1 120 dni x 45,00 zł = 907 200,00 zł	907 200,00 zł

	3.	Opieka wytchnieniowa – wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.01.2026-31.12.2028	Środki własne Gminy Programy rządowe.	2 osób x 2 godz. x 1 000 dni x 45,00 zł = 180 000,00 zł	180 000,00 ZŁ
	3.	Szkolenia dla osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.07.2025-31.12.2028	Środki własne gminy, środki UE,	10 osób x 10 godz. x 100,00 zł x 4 lata = 40 000,00 zł	40 000,00 zł
	4.	Koordynowanie Indywidualnych Planów Społecznych	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.07.2025-31.12.2028	Środki własne gminy, środki UE,	j.w.	j.w.
	5.	Organizowanie Społeczności Lokalnej	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.07.2025-31.12.2028	Środki własne gminy, środki UE,	j.w.	j.w.

OBSZAR 4		OSOBY Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI					
Cel szczegółowy nr 5		Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego					
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Metodologia wyliczenia kosztu - założenia	Koszt (łącznie)
	1.	Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	Gmina Lubaczów, GOPS/ CUS Lubaczów	01.08.2024-31.12.2028	Środki z dotacji krajowych na zadania własne	j.w.	j.w.
	2.	Prowadzenie rodzinnego punktu poradnictwa specjalistycznego zapewniającego usługi indywidualnego poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, psychiatrycznego, terapeutycznego	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów, NGO i i inni realizatorzy	01.08.2026-31.12.2028	środki UE, środki własne Gminy Programy rządowe, opłaty wnoszone przez korzystających	30 osób x 2 godziny x 200 zł x 36 miesięcy= 432 000,00 zł	432 000,00 zł

	3.	Koordynowanie Indywidualnych Planów Społecznych	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów	01.07.2025-31.12.2028	Środki własne gminy, środki UE	j.w	j.w
	4.	Praca socjalna	Gmina Lubaczów, GOPS Lubaczów	01.08.2024-31.12.2028	Środki własne gminy, dotacje na zadania własne	j.w.	j.w
OBSZAR 5	OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI						
Cel szczegółowy nr 6	Stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności oraz osób zagrożonych bezdomnością						
	Nr	Działania	Podmioty odpowiedzialne	Okres realizacji	Źródła finansowania	Metodologia wyliczenia kosztu - założenia	Koszt (łącznie)
	1.	Zapewnienie schronienia osobom tego wymagającym w schronisku dla bezdomnych kobiet / mężczyzn, w tym z usługami opiekuńczymi oraz noclegowni, ogrzewalni	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów, NGO i inni realizatorzy	01.08.2024-31.12.2028	Środki własne gminy, programy rządowe	2 osoby x 1 120 dni x 55,00 zł = 123 200,00 zł	123 200,00 zł
	2.	Aktywizacja osób bezrobotnych poprzez współpracę z	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów, NGO i i	01.08.2024-31.12.2028	Programy rządowe, środki UE	<i>działanie bezkosztowe dla gminy Lubaczów</i>	<i>działanie bezkosztowe dla gminy</i>

		PUP	inni realizatorzy				Lubaczów
	3.	Koordynowanie Indywidualnych Planów Społecznych	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów,	01.07.2025-31.12.2028	Środki własne gminy, środki UE	j.w.	j.w.
	4.	Praca socjalna	Gmina Lubaczów, GOPS/CUS Lubaczów,	01.08.2024-31.12.2028	Środki własne gminy, dotacje na zadania własne	j.w.	j.w.
CAŁKOWITY KOSZT PROGRAMU:							17 681 900,00

4.3 Źródła finansowania wdrożenia i realizacji planu deinstytucjonalizacji usług

Działania z zakresu rozwoju usług społecznych powinny być finansowane w ramach tzw. montażu finansowego wszystkich dostępnych źródeł finansowania usług. Nie sposób nie wskazać środków samorządu terytorialnego, środków z dotacji rządowych, środków Unii Europejskiej oraz wpłat własnych użytkowników. W tym polu znaczenie ma też aktywność organizacji pozarządowych, które mogą ubiegać się o dotacje na realizację zadań we wszystkich organach władzy i funduszach. Ważna jest zatem współpraca samorządu z NGO-sami, aby wszystkie działania miały charakter komplementarny.

Najważniejsze źródła finansowania to:

- środki własne samorządu;
- środki dotacyjne krajowe;
 - Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla JST ze środków Funduszu Solidarnościowego;
 - Program „Opieka wytchnieniowa” dla JST ze środków Funduszu Solidarnościowego;
 - Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
 - Program „Centra Opiekuńczo - Mieszkalne”;
 - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – Podprogram 2021 Plus”;
- Środki dotacyjne Unii Europejskiej:
 - środki dotacyjne UE (Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, Program Operacyjny Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027).
- Wpłaty własne użytkowników każda z osób korzystających z usług powinna partycypować w kosztach realizacji usług, nawet w wymiarze symbolicznym.
- Środki organizacji pozarządowych zaangażowanych w realizację działań,
- Wpłaty sponsorów i darczyńców,
- Zbiórki publiczne.

4. 4 Dostępne zasoby dla realizacji usług

Rola podmiotów we wdrażaniu lokalnego planu deinstytucjonalizacji Usług Społecznych w Gminie Lubaczów:

- **Wójt Gminy Lubaczów** - zarządzanie i koordynowanie realizacji planu, podejmowanie kluczowych decyzji dotyczących sposobu wdrażania założeń planu oraz sposobów finansowania działań, przydział zadań, podejmowanie decyzji o zlecaniu realizacji zadań, monitorowanie wskaźników osiągnięcia celów, reagowanie na zmiany, inne w zakresie zarządzania i koordynacji;
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie / Centrum Usług Społecznych Gminy Lubaczów** - rola koordynatora usług społecznych w gminie, szczególnie w zakresie pomocy i integracji społecznej, ustalanie uprawnień do świadczeń z zakresu pomocy społecznej, obejmowanie wsparciem własnym i przyznawanie uprawnień do korzystania z usług pomocy i integracji społecznej prowadzonych na zlecenie gminy przez organizacje pozarządowe lub przedsiębiorców;
- **Jednostki organizacyjne gminy Lubaczów** - realizacja zadań przewidzianych w planie przypisanych do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, fakultatywnym oraz zleconym gminie do realizacji przez administrację rządową; monitorowanie problemów społecznych, ich skali, natężenia oraz inicjowanie interwencji w tym zakresie, wnioskowanie o dokonywanie zmian w „Lokalnym planie rozwoju usług społecznych”, współpraca pomiędzy jednostkami oraz z organizacjami pozarządowymi;
- **NGO, PES i inni realizatorzy** - monitorowanie problemów społecznych, animacja życia społecznego, inicjowanie działań na rzecz mieszkańców gminy, w tym inicjatywa w zakresie wniosku o realizację zadania publicznego, realizacja zadań statutowych w zakresie usług społecznych, realizacja zadań zleconych przez Wójta Gminy Adamówka w ramach konkursów ofert oraz w formule tzw. małego grantu.

5. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

5.1 Wskaźniki rezultatu i produktu

Tabela 10 Lista wskaźników

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2028 r.
Liczba osób objętych wsparciem usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania	Liczba opracowanych IPUS, ilość wydanych decyzji	min. 20
Liczba osób objętych usługami sąsiedzkimi polegającymi na wsparciu opiekuńczym osoby wymagającej pomocy, które jest świadczone przez realizatorów funkcjonujących w najbliższym otoczeniu, tj. osób mieszkających niedaleko	Liczba opracowanych IPUS	min. 10
Liczba osób objętych usługami asystenckimi mającymi na celu zwiększenie samodzielności, rozwój predyspozycji do pełniejszego życia społecznego, a także umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób ze znaczną niepełnosprawnością	Liczba opracowanych IPUS	min. 10
Liczba stanowisk pracownika socjalnego w GOPS/CUS Lubaczów	Liczba etatów	min. 3
Liczba stanowisk OSŁ w CUS	Liczba etatów	min. 1

Lubaczów		
Liczba stanowisk KIPUS w CUS Lubaczów	Liczba etatów	min. 2
Liczba dzieci objętych wsparciem PWD prowadzonych w formie opiekuńczo-specjalistycznej	Liczba opracowanych IPUS	min. 30
Liczba stanowisk asystenta rodziny w GOPs/CUS Lubaczów	Liczba etatów	min. 1
Liczba osób objętych wsparciem w ramach prowadzonego Punktu Poradnictwa Specjalistycznego – usługi indywidualnego poradnictwa specjalistycznego z zakresu wsparcia: psychologicznego, pedagogicznego, logopedycznego, psychiatrycznego, terapeutycznego	Liczba opracowanych IPUS	min. 20
Liczba osób objętych wsparciem wytchnieniowym	Liczba opracowanych IPUS	min. 5 (obszar 2) min. 2 (obszar 3)
Liczba osób objętych wsparciem asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej / asystenta osoby niepełnosprawnej	Liczba opracowanych IPUS	min. 10
Liczba opiekunów osób wymagających wsparcia – objętych wsparciem szkoleniowym, specjalistycznym, psychologicznym, specjalistycznym poradnictwem (psychologicznym lub terapeutycznym) oraz nauką pielęgnacji / rehabilitacji / dietetyki	Liczba opracowanych IPUS	min. 10

Liczba osób objętych wsparciem - aktywizacja bezrobotnych osób bezdomnych poprzez współpracę z PUP – KFS	Liczba opracowanych IPUS	min. 2
Liczba osób, którym zapewniono schronienie, w tym z usługami opiekuńczymi, noclegownią, ogrzewalnią; zapewnienie posiłku osobom tego wymagającym	Liczba osób objętych wsparciem	min. 1

Źródło: Opracowanie własne.

Rezultaty działań:

- **min. 2 osoby**, które przeszły z opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej, z uwzględnieniem profilaktyki instytucjonalizacji, tj. zapewnienia usług świadczonych w społeczności lokalnej osobom oczekującym na umieszczenie w DPS.

5.2 Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników oraz ocena skuteczności i efektywności Planu

Monitoring Planu ma trzy cele. Jest to, po pierwsze, kontrola zgodnej z założeniami realizacji zadań, po drugie, utrzymywanie wyznaczonych kierunków wprowadzania zmian, po trzecie, umożliwienie ewentualnej korekty zaplanowanych działań w przypadku (pozytywnych lub negatywnych) zmian, których dotyczy Plan i dostosowania jego założeń do nowych warunków realizacji.

Monitorowanie wdrażania założeń planu, odbywać się będzie w partnerstwie i przy udziale wszystkich interesariuszy, tj.:

- władz gminy,
- przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy Lubaczów,
- przedstawicieli NGO-ów,
- innych osób zainteresowanych procesem deinstytucjonalizacji.

Monitoring będzie miał charakter corocznego pomiaru realizacji Planu. Każdego roku do końca marca zostanie sporządzony raport częściowy z realizacji wykonania Planu z uwzględnieniem analizowanych wskaźników produktów i rezultatów przedstawionych koniec obowiązywania Lokalnego Planu Rozwoju Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Lubaczów na lata 2024-2028, czyli w okresie do końca marca 2029 r., zostanie opracowany raport końcowy z realizacji wykonania zaplanowanych zadań. Raport będzie zawierał informacje o katalogu prowadzonych usług społecznych, wysokości poniesionych nakładów finansowych na ich realizację, liczbę osób korzystających z usług społecznych oraz ewentualne przyczyny i uzasadnienie niezrealizowania zaplanowanych działań. W oparciu o odpowiednie dane zostaną w raporcie sformułowane wnioski i zalecenia dotyczące dalszego planowania. Za realizację zadań z zakresu monitoringu odpowiedzialny będzie Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej/CUS w Lubaczowie. Podmioty realizujące poszczególne zadania Planu zobowiązane są do udostępniania danych niezbędnych do oceny ich efektów. W prowadzenie monitoringu mogą zostać włączone podmioty zewnętrzne.

Zakończenie

Niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Lubaczów na lata 2024-2028 jest dopiero jednym z pierwszych kroków w kierunku pełnej deinstytucjonalizacji usług społecznych na terenie gminy. Diagnoza wykazała duży potencjał zasobów, wskazała jednak także na szereg braków. W dalszym etapie gmina (w oparciu o wytyczne zawarte w niniejszym planie) powinna zaplanować kolejne kroki i rozpocząć proces wdrażania poszczególnych działań, tak aby z perspektywy kolejnych lat doprowadzić do reformy usług społecznych na swoim terenie.

Wykaz tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców w sołectwach gminy Lubaczów	8
Tabela 2 Urodzenia i zgony z podziałem na miejscowości Gminy Lubaczów	10
Tabela 3 Dane o wsparciu specjalistycznym w jednostkach oświatowych Gminy Lubaczów	26
Tabela 4 Zasiłki stałe w 2023 r.	37
Tabela 5 Zasiłki okresowe w 2023 r.	37
Tabela 6 Zasiłki celowe w 2023 r.	38
Tabela 7 Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej w Gminie Lubaczów	38
Tabela 8 Powody przyznawania pomocy w Gminie Lubaczów.....	39
Tabela 9 Poniesione wydatki Gminy Lubaczów na wybrane usługi społeczne finansowane ze środków własnych i budżetu państwa na zadania własne i zlecone w roku 2023	63
Tabela 10 Lista wskaźników.....	77

Wykaz wykresów

Wykres 1 Piramida wieku mieszkańców Gminy Lubaczów	13
Wykres 2 Porównanie zmian struktury wiekowej mieszkańców Gminy Lubaczów.....	14
Wykres 3 Pytanie 1	47
Wykres 4 Pytanie 2	48
Wykres 5 Pytanie 3	51
Wykres 6 Pytanie 3 cz.II.....	52
Wykres 7 Pytanie 6	53

Wykaz rysunków

Rysunek 1 Gmina Lubaczów z podziałem na jednostki strukturalne.....	7
--	---

Uzasadnienie

Proces deinstytucjonalizacji to ważny obecnie kierunek rozwoju i zmian w polityce społecznej. W jego założeniach kluczowe jest zaangażowanie samorządów lokalnych w jego planowanie i wdrażanie. Wyraz tego zaangażowania stanowi Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2024-2028. W Gminie Lubaczów powstał on w odpowiedzi na współczesne wyzwania w obszarze polityki społecznej, takie jak starzenie się społeczeństwa i inne zmiany demograficzne, wzrost liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i osób z niepełnosprawnościami, zmiany na rynku pracy, nowe formy wykluczenia społecznego, przeobrażenia w obrębie rodziny, a także ryzyka socjalne związane m.in. z pandemią i zagrożeniami ekologicznymi. Dokument ten jest niezbędny w obszarze planowania i realizacji usług społecznych, a także pozyskiwania na ich realizację środków finansowych. Dokument ten składa się z dwóch zasadniczych części, tj. diagnostycznej i wdrożeniowej. Pierwsza ze wskazanych zawiera główne dane i informacje dotyczące sfery polityki społecznej w gminie oraz realizowanych usług społecznych wraz z rekomendacjami dotyczącymi ich wdrażania w przyszłości. Część wdrożeniowa dokumentu prezentuje obszary interwencji oraz przypisane im cele oraz kluczowe działania, a także źródła ich finansowania oraz założenia wdrożeniowe Planu